ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ PHILIPPE LÉGER

της 14ης Ιανουαρίου 2003 [1]

I — Εισαγωγή

1. Το Bundesgerichtshof (Γερμανία) υπέβαλε στο Δικαστήριο ορισμένα προδικαστικά ερωτήματα με αντικείμενο την ερμηνεία των άρθρων 454 και 455 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2454/93 της Επιτροπής, της 2ας Ιουλίου 1993, για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, για τη θέσπιση του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 253, σ. 1) [2].

2. Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του Hauptzollamt Friedrichshafen (γερμανική τελωνειακή υπηρεσία, στο εξής: HZA) και του εγγυοδοτικού οργανισμού γερμανικού δικαίου Bundesverband Güterkraftverkehr und Logistik eV (BGL) (στο εξής: BGL). Η διαφορά αφορά την είσπραξη των εισαγωγικών δασμών και επιβαρύνσεων που πλήττουν τα εμπορεύματα που βρίσκονται υπό καθεστώς εξωτερικής διαμετακομίσεως και κυκλοφορούν υπό την κάλυψη δελτίου διεθνούς οδικής μεταφοράς (στο εξής: δελτίο TIR), σύμφωνα με το σύστημα που έχει θεσπιστεί με την Τελωνειακή Σύμβαση σχετικά με τη διεθνή μεταφορά εμπορευμάτων υπό κάλυψη δελτίων TIR (στο εξής: Σύμβαση TIR), το κείμενο της οποίας περιλαμβάνεται κατ' ουσίαν στον κανονισμό 2454/93.

II — Νομικό πλαίσιο

Α — *Η Σύμβαση TIR*

3. Εκπονηθείσα υπό την αιγίδα της Οικονομικής Επιτροπής για την Ευρώπη των Ηνωμένων Εθνών, η Σύμβαση TIR υπεγράφη στη Γενεύη στις 14 Νοεμβρίου 1975 και άρχισε να ισχύει το 1978. Η Σύμβαση αυτή έχει επανειλημμένως τροποποιηθεί [3]. Σήμερα, η εν λόγω Σύμβαση συνδέει περίπου 60 συμβαλλόμενα μέρη, μεταξύ των οποίων και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα [4].

4. Στόχος της Συμβάσεως TIR είναι η διευκόλυνση των διεθνών μεταφορών εμπορευ-

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — ΕΕ L 253, σ. 1. Ο κανονισμός 2913/92, της 12ης Οκτωβρίου 1992, δημοσιεύθηκε στην ΕΕ L 302, σ. 1.

3 — Η τελευταία τροποποίηση ισχύει από τις 17 Φεβρουαρίου 1999, δηλαδή μετά τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως της κύριας δίκης.

4 — Η Σύμβαση TIR συνήφθη από το Συμβούλιο, επ' ονόματι της Κοινότητας, δυνάμει του κανονισμού (ΕΟΚ) 2112/78 του Συμβουλίου, της 25ης Ιουλίου 1978 (JO L 252, σ. 1).

μάτων με αυτοκίνητα οχήματα διά της απλουστεύσεως και εναρμονίσεως των τελωνειακού χαρακτήρα διοικητικών διατυπώσεων κατά τη διέλευση των συνόρων. Υπό την έννοια αυτή, η εν λόγω Σύμβαση προβλέπει ότι η φόρτωση μεταφερομένων εμπορευμάτων υπόκειται σε μία και μόνον επιθεώρηση, από το τελωνείο του τόπου αναχωρήσεως, αποκλειομένης οποιασδήποτε άλλης επιθεωρήσεως από τα τελωνεία διελεύσεως ή προορισμού, εκτός αν τα τελευταία υποπτευθούν την ύπαρξη παρατυπίας (άρθρο 5). Εξάλλου, στην ίδια Σύμβαση προβλέπεται ότι τα εμπορεύματα αυτά δεν υπόκεινται σε καμιά πληρωμή ή παρακαταθήκη των εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών και φόρων [5] (άρθρο 4).

5. Έναντι όλων αυτών των διευκολύνσεων, η Σύμβαση TIR θέτει τρεις απαιτήσεις. Αφενός, τα εμπορεύματα πρέπει να μεταφέρονται σε οχήματα ή εμπορευματοκιβώτια παρέχοντα ορισμένες εγγυήσεις ασφαλείας ώστε να αποφεύγεται η αφαίρεση ή η υποκατάστασή τους κατά τη διάρκεια της διαδρομής (άρθρα 12 έως 14). Αφετέρου, τα εμπορεύματα αυτά πρέπει να συνοδεύονται, καθ' όλη τη διάρκεια της μεταφοράς, από ενιαίο έγγραφο αποστολής, το δελτίο TIR, το οποίο εκδίδεται από το τελωνείο αναχωρήσεως και χρησιμεύει ως στοιχείο αναφοράς για τον έλεγχο του νομότυπου χαρακτήρα της πράξεως (άρθρο 3) [6]. Τέλος, η καταβολή των δασμών και φόρων που μπορούν οι τελωνειακές υπηρεσίες να απαιτήσουν από ένα μεταφορέα πρέπει να καλύπτεται μερικώς από την εγγύηση εξουσιοδοτημένου προς τούτο από τις αρχές των συμβαλλομένων μερών κρατικού οργανισμού (άρθρο 3). Η ίδια αυτή εγγύηση καλύπτεται από τη Διεθνή Ένωση Οδικών Μεταφορών (IRU) και από όμιλο ασφαλιστικών εταιριών με έδρα την Ελβετία.

6. Ύστερα από την κατ' αυτόν τον τρόπο εκτεθείσα οικονομία του συστήματος TIR, έφτασε η στιγμή να διευκρινίσω τις συγκεκριμένες εκτελεστικές λεπτομέρειές της.

7. Τα δελτία TIR τυπώνονται από το IRU και διανέμονται από τους εγγυοδοτικούς οργανισμούς οι οποίοι μνημονεύουν σ' αυτά μια σειρά πληροφοριών, ιδίως αναφορικά με τα μεταφερόμενα εμπορεύματα. Κάθε δελτίο TIR αποτελείται από ένα δίφυλλο έντυπο περιλαμβάνον ένα ζεύγος αντιτύπων (αριθ. 1 και 2). Κατά την έναρξη της πράξεως μεταφοράς, το τελωνείο του τόπου αναχωρήσεως ελέγχει το φορτίο — ιδίως το κατά πόσον αυτό συμπίπτει με τα δηλωθέντα στο δελτίο TIR εμπορεύματα — και στη συνέχεια προβαίνει στη σφράγισή του. Κατόπιν, προβαίνει σε σημειώσεις επί του πρώτου φύλλου του δελτίου TIR, που του εγχειρίζεται από τον χρήστη, αφαιρεί το αντίτυπο αριθ. 1, υπογράφει το αντίστοιχο στέλεχος και επιστρέφει στον χρήστη το δελτίο. Κατά την έξοδο από τη διανυθείσα επικράτεια, το τελωνείο διελεύσεως ελέγχει την κατάσταση των σφραγίδων, αφαιρεί το αντίτυπο αριθ. 2, υπογράφει το σχετικό στέλεχος και επιστρέφει το δελτίο TIR στον χρήστη του. Κατόπιν, το εν λόγω τελωνείο διαβιβάζει το αντίτυπο αριθ. 2 στο τελωνείο αναχωρήσεως, το οποίο εξακριβώνει τότε τη συμφωνία του προς το αντίτυπο αριθ. 1. Εφόσον στο αντίτυπο

5 — Το άρθρο 1, στοιχείο β', της Συμβάσεως TIR διευκρινίζει ότι πρόκειται για «τελωνειακούς δασμούς και πάντα τα λοιπά δικαιώματα, φόροι, οφειλαί και διάφορα τέλη άτινα εισπράττονται κατά την εισαγωγήν ή εξαγωγήν εμπορευμάτων ή επ' ευκαιρία τούτων, εξαιρέσει των οφειλών και τελών των οποίων το ύψος περιορίζεται εις το κατά προσέγγισιν κόστος των παρεχομένων υπηρεσιών».

6 — Ο αριθμός των δελτίων TIR που χορηγούνται κάθε έτος διαρκώς αυξάνει, ειδικότερα μετά το 1989, λαμβανομένης υπόψη της σημαντικής αναπτύξεως των ευρωπαϊκών εμπορικών συναλλαγών Ανατολής-Δύσεως. Σήμερα, ο αριθμός αυτός αγγίζει τα 3 εκατομμύρια.

αριθ. 2 δεν μνημονεύεται καμιά επιφύλαξη σχετικά με τον νομότυπο χαρακτήρα της πράξεως TIR, η εν λόγω πράξη λογίζεται ως κανονικώς εκκαθαρισθείσα επί του διανυθέντος εδάφους. Αντιθέτως, όταν επί του αντιτύπου αριθ. 2 αναγράφονται επιφυλάξεις ή το εν λόγω δελτίο δεν έχει ληφθεί από το τελωνείο του τόπου αναχωρήσεως, η πράξη TIR θεωρείται ως παράτυπη στο εν λόγω έδαφος. Ως εκ τούτου, οι τελωνειακές αρχές του εδάφους αυτού δικαιούνται να απαιτήσουν την καταβολή των δασμών και φόρων που έχουν ήδη καταστεί απαιτητοί.

8. Η διαδικασία αυτή επαναλαμβάνεται στο έδαφος κάθε χώρας που διανύεται, με εξαίρεση τα κράτη μέλη της Κοινότητας, δεδομένου ότι τα κράτη αυτά αποτελούν ένα μόνον και ενιαίο τελωνειακό έδαφος. Στην περίπτωση αυτή, η πράξη TIR λογίζεται κανονικώς εκκαθαρισθείσα όταν τα εν λόγω εμπορεύματα εμφανιστούν στο τελωνείο προορισμού, δηλαδή στο τελωνείο εξόδου του τελωνειακού εδάφους της Κοινότητας, και το τελευταίο ενημερώσει σχετικώς, χωρίς επιφυλάξεις, το τελωνείο αναχωρήσεως, δηλαδή το τελωνείο εισόδου στο ίδιο αυτό έδαφος.

9. Είναι δυνατό να ζητηθεί από τους εγγυοδοτικούς οργανισμούς να εγγυηθούν την καταβολή ενός μέρους των εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών και φόρων που έχουν καταστεί απαιτητοί λόγω παρατυπιών όσον αφορά την πράξη TIR [7]. Το ποσό αυτό μπορεί να προσαυξηθεί με τόκους υπερημερίας. Ο εγγυοδοτικός οργανισμός υποχρεούται να καταβάλει τα εν λόγω ποσά αλληλεγγύως και εις ολόκληρον με τους άμεσους οφειλέτες. Ωστόσο, οι αρμόδιες τελωνειακές αρχές οφείλουν, στο μέτρο του δυνατού, πριν στραφούν κατά του εγγυοδοτικού οργανισμού, να ζητήσουν την καταβολή των σχετικών ποσών από το πρόσωπο ή τα πρόσωπα που είναι οι άμεσοι οφειλέτες (άρθρο 8, παράγραφοι 1, 3 και 7, της Συμβάσεως TIR).

10. Η δοθείσα από τον εγγυοδοτικό οργανισμό εγγύηση μπορεί να απαιτηθεί μόνον από τις τελωνειακές αρχές προς τις οποίες έχει παρασχεθεί. Ωστόσο, ο κανόνας αυτός δεν εφαρμόζεται στις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών της Κοινότητας. Πράγματι, στην περίπτωση αυτή, ο εγγυοδοτικός οργανισμός που έχει χορηγήσει το δελτίο TIR, κατά την έναρξη της σχετικής πράξεως, είναι ο μόνος υπεύθυνος. Η ευθύνη του μπορεί να αναζητηθεί από το κράτος μέλος αναχωρήσεως το οποίο του έχει παράσχει τη σχετική δυνατότητα ή από άλλο κράτος μέλος σε περίπτωση αποδείξεως διαπράξεως παρατυπίας στο έδαφος αυτού του τελευταίου [8].

11. Το διαδικαστικό πλαίσιο σχετικά με τον καταλογισμό της ευθύνης ενός εγγυοδοτικού οργανισμού καθορίζεται από τα άρθρα 10, παράγραφος 2, και 11 της Συμβάσεως TIR. Αυτό το διαδικαστικό πλαίσιο σύγκειται από τα εξής τρία στοιχεία.

12. Πρώτον, οι τελωνειακές αρχές δεν μπορούν να καταλογίσουν ευθύνη σ' έναν εγγυοδοτικό οργανισμό όταν έχουν εξο-

7 — Τα ανώτατα όρια εγγυήσεως έχουν καθοριστεί από τα συμβαλλόμενα στη Σύμβαση TIR μέρη. Οι επεξηγηματικές της εν λόγω Συμβάσεως σημειώσεις, που έχουν υιοθετηθεί βάσει του άρθρου της 43, περιλαμβάνουν σχετικές συστάσεις. Τα προτεινόμενα ανώτατα όρια εγγυήσεως ποικίλλουν ανάλογα με τη φύση και την ποιότητα των καλυπτομένων εμπορευμάτων. Τα υψηλότερα αφορούν την αλκοόλη και τον καπνό, ενόψει ιδίως της σημασίας των δασμών και φόρων που πλήττουν τα προϊόντα αυτά.

8 — Βλ. άρθρο 457, παράγραφος 2, του κανονισμού 2454/93.

φλήσει ανεπιφυλάκτως ένα δελτίο TIR, εκτός αν το πιστοποιητικό εξοφλήσεως απεκτήθη καταχρηστικώς ή διά δόλου (άρθρο 10, παράγραφος 2, της Συμβάσεως TIR).

13. Δεύτερον, στην αντίθετη περίπτωση, κατά την οποία μπορεί να καταλογιστεί ευθύνη στον εγγυοδοτικό οργανισμό, οι τελωνειακές αρχές υποχρεούνται να συμμορφωθούν προς ορισμένες διατυπώσεις και ορισμένες διαδικαστικές προθεσμίες. Πράγματι, το άρθρο 11, παράγραφοι 1 και 2, της Συμβάσεως TIR προβλέπει:

«1. Επί περιπτώσεως μη εξοφλήσεως δελτίου TIR ή επί εξοφλήσεως γενομένης μετ' επιφυλάξεως, αι αρμόδιαι αρχαί δεν έχουν το δικαίωμα να απαιτήσουν από τον εγγυοδοτικόν οργανισμόν την πληρωμήν των εις τας παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 8 αναφερομένων ποσών, εάν εντός προθεσμίας ενός έτους από της ημερομηνίας χρεώσεως του δελτίου TIR υπό των αρχών τούτων, αύται δεν εγνωστοποίησαν εγγράφως τον οργανισμόν περί της μη εξοφλήσεως η της μετά επιφυλάξεων εξοφλήσεως. Η διάταξις αύτη εφαρμόζεται και επί περιπτώσεως εξοφλήσεως επιτευχθείσης αντικανονικώς ή διά δόλου, οπότε η προθεσμία είναι δύο έτη.

2. Η απαίτησις πληρωμής των εν παραγράφοις 1 και 2 του άρθρου 8 αναφερομένων ποσών απευθύνεται προς τον εγγυοδοτικόν οργανισμόν ουχί ενωρίτερον από της παρελεύσεως τριών μηνών από της ημερομηνίας καθ' ην ο εν λόγω οργανισμός ειδοποιήθη ότι δεν εξωφλήθη το δελτίον, ότι τούτο εξωφλήθη μετ' επιφυλάξεων ή ότι η εξόφλησις επετεύχθη κατά αντικανονικόν τρόπον ή διά δόλου, ουχί δε βραδύτερον των δύο ετών από της αυτής ως άνω ημερομηνίας. Ουχ' ήττον, επί περιπτώσεων αίτινες ήχθησαν ενώπιον της δικαιοσύνης εντός της ανωτέρω προθεσμίας των δύο ετών, η απαίτησις πληρωμής απευθύνεται εντός προθεσμίας ενός έτους από της ημερομηνίας καθ' ην η δικαστική απόφασις καθίσταται εκτελεστή.»

14. Τρίτον, η συνέχιση της ανωτέρω περιγραφείσας διαδικασίας σχετικά με τον οικείο εγγυοδοτικό οργανισμό συνοδεύεται επίσης από ορισμένες προθεσμίες. Πράγματι, το άρθρο 11, παράγραφος 3, της Συμβάσεως TIR προβλέπει ότι «Διά την καταβολήν των απαιτητών ποσών παρέχεται εις τον εγγυοδοτικόν οργανισμόν προθεσμία τριών μηνών υπολογιζομένη από της ημερομηνίας της προς τούτον απευθυνθείσης απαιτήσεως προς πληρωμήν. Ο οργανισμός δικαιούται επιστροφής των καταβληθέντων ποσών, εάν εντός δύο ετών από της ημερομηνίας της απαιτήσεως πληρωμής διαπιστωθή κατά τρόπον ικανοποιούντα τας τελωνειακάς αρχάς, ότι ουδεμία διεπράχθη ανωμαλία καθ' όσον αφορά εις την υπό κρίσιν πράξιν μεταφοράς.»

B — *Ο κανονισμός 2454/93*

15. Σύμφωνα με το άρθρο 48 της Συμβάσεως TIR, έχουν θεσπιστεί, σε κοινοτικό πλαίσιο, ειδικοί κανόνες για τις πράξεις μεταφοράς που πραγματοποιούνται στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας. Οι κανόνες αυτοί περιλαμβάνονται στον κανονισμό 2454/93.

16. Τα άρθρα 454, 455 και 457 του κανονισμού 2454/93 καθορίζουν τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται για την είσπραξη των δασμών και φόρων που έχουν καταστεί απαιτητοί [9]. Τα εν λόγω άρθρα επαναλαμβάνουν, σε γενικές γραμμές, το θεσπισμένο με τη Σύμβαση TIR διαδικαστικό πλαίσιο. Οι διατάξεις αυτές υπογραμμίζουν, μεταξύ άλλων, την αποφασιστικότητα των αρμοδίων εθνικών αρχών να επιδιώξουν την είσπραξη των ποσών που αντιστοιχούν στους δασμούς και φόρους που έχουν καταστεί απαιτητοί.

17. Το άρθρο 454 του κανονισμού 2454/93 έχει ως εξής:

«1. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων της σύμβασης TIR [...] σχετικά με την υπευθυνότητα των εγγυοδοτικών οργανισμών κατά τη χρησιμοποίηση ενός δελτίου TIR [..]

2. Όταν διαπιστώνεται, κατά τη διάρκεια ή επ' ευκαιρία μιας μεταφοράς που πραγματοποιείται υπό την κάλυψη δελτίου TIR [...], ότι διεπράχθη παράβαση ή παρατυπία σε ένα συγκεκριμένο κράτος μέλος, η είσπραξη των δασμών και των άλλων, ενδεχομένως, απαιτητών επιβαρύνσεων πραγματοποιείται από αυτό το κράτος μέλος σύμφωνα με τις κοινοτικές ή εθνικές διατάξεις, υπό την επιφύλαξη ασκήσεως ποινικής διώξεως.

3. Όταν δεν είναι δυνατό να προσδιορισθεί το έδαφος στο οποίο διεπράχθη παράβαση ή παρατυπία, θεωρείται ότι αυτή διεπράχθη στο κράτος μέλος όπου διεπιστώθη, εκτός εάν, εντός προθεσμίας που προβλέπεται στο άρθρο 455 παράγραφος 1, δεν αποδεικνύεται, κατά τρόπο ικανοποιητικό για τις τελωνειακές αρχές, η κανονικότητα της πράξης ή ο τόπος όπου η παράβαση ή η παρατυπία πράγματι διεπράχθη.

Εάν, ελλείψει τέτοιας απόδειξης, η εν λόγω παράβαση ή παρατυπία εξακολουθεί να θεωρείται ότι διεπράχθη στο κράτος μέλος όπου διεπιστώθη, οι δασμοί και οι άλλες σχετικές με τα εμπορεύματα αυτά επιβαρύνσεις, εισπράττονται από το εν λόγω κράτος μέλος σύμφωνα με τις κοινοτικές ή εθνικές διατάξεις.

Εάν, μεταγενέστερα, προσδιορισθεί το κράτος μέλος στο οποίο πράγματι διεπράχθη η παράβαση ή παρατυπία, οι δασμοί και οι άλλες επιβαρύνσεις — με εξαίρεση αυτούς που έχουν εισπραχθεί ως ίδιοι πόροι της Κοινότητας σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο — στους οποίους υπόκεινται τα εμπορεύματα, επιστρέφονται από το κράτος μέλος το οποίο είχε αρχικά προβεί στην είσπραξή τους. Στην περίπτωση αυτή, η ενδεχόμενη διαφορά επιστρέφεται στο πρόσωπο το οποίο αρχικά είχε καταβάλλει τις επιβαρύνσεις.

9 — Το εισπραττόμενο ποσό αντιστοιχεί στο ύψος των δασμών, των ειδικών φόρων κατανώλωσεως και του φόρου προστιθεμένης αξίας. Το σχετικό με τους δασμούς ποσό κατωλήγει, σε ποσοστό 90 %, στον προϋπολογισμό της Κοινότητας, ενώ το υπόλοιπο 10 % καλύπτει τα έξοδα εισπράξεως των τελωνειακών αρχών των κρατών μελών. Το σχετικό με τους ειδικούς φόρους κατανωλώσεως ποσό κατωλήγει, στο σύνολό του, στο κράτος μέλος που έχει προβεί στην είσπραξη. Το σχετικό με τον φόρο προστιθεμένης αξίας ποσό κατωλήγει, κατ' ουσίαν, σ' αυτό το κράτος μέλος και, όσον αφορά ένα ελάχιστο μέρος του, στην Κοινότητα.

Εάν το ποσό των δασμών και άλλων επιβαρύνσεων που εισπράχθηκαν αρχικά και επιστράφηκαν από το κράτος μέλος που τους είχε εισπράξει είναι κατώτερο από το ποσό των δασμών και άλλων επιβαρύνσεων που απαιτούνται στο κράτος μέλος στο οποίο πράγματι διαπράχθηκε η παράβαση ή η παρατυπία, το κράτος μέλος αυτό εισπράττει τη διαφορά σύμφωνα με τις κοινοτικές ή εθνικές διατάξεις.

Οι τελωνειακές διοικήσεις των κρατών μελών θεσπίζουν τις αναγκαίες διατάξεις για την καταπολέμηση των παραβάσεων ή παρατυπιών και την επιβολή αποτελεσματικών κυρώσεων.»

18. Το άρθρο 455, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 2454/93 ορίζει:

«1. Όταν διαπιστωθεί ότι, κατά τη διάρκεια ή με την ευκαιρία μεταφοράς βάσει δελτίου TIR [...], διαπράττεται παράβαση ή παρατυπία, οι τελωνειακές αρχές κοινοποιούν αυτήν την παράβαση ή παρατυπία στον κάτοχο του δελτίου TIR [...] και στον εγγυοδοτικό οργανισμό, μέσα στην προθεσμία που προβλέπεται, [...], στο άρθρο 11 παράγραφος 1 της σύμβασης TIR [...]

2. Η απόδειξη για την κανονικότητα της πράξης διαμετακόμισης υπό την κάλυψη δελτίου TIR [...], κατά την έννοια του άρθρου 454 παράγραφος 3 πρώτο εδάφιο πρέπει να προσκομίζεται εντός της προθεσμίας που προβλέπεται, [...], στο άρθρο 11 παράγραφος 2 της σύμβασης TIR [...]»

19. Τα άρθρα 454 και 455 του κανονισμού 2454/93 τροποποιήθηκαν με τον κανονισμό (ΕΚ) 2787/2000 [10], στο μέτρο που «είναι σκόπιμο να πραγματοποιηθούν ορισμένες διορθώσεις σχετικά με την παραπομπή στη Σύμβαση TIR» [11]. Οι σχετικές τροποποιητικές διατάξεις άρχισαν να εφαρμόζονται από την 1η Ιουλίου 2001, δηλαδή μετά τα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υποθέσεως.

III — Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία της κύριας δίκης

20. Στις 23 Μαρτίου 1994 η επιχείρηση μεταφορών Freight Forwarding Services έθεσε υπό καθεστώς εξωτερικής διαμετακομίσεως, στο HZA, τελωνείο εισόδου στο έδαφος της Κοινότητας, φορτίο 12,5 εκατομμυρίων σιγαρέττων προελεύσεως Ελβετίας με προορισμό το Μαρόκο μέσω του τελωνείου της Algésiras (Ισπανία), τελωνείου εξόδου από το έδαφος της Κοινότητας.

21. Καταληκτική ημερομηνία της προθεσμίας για την εμφάνιση των εμπορευμάτων

10 — Κανονισμός της Επιτροπής, της 15ης Δεκεμβρίου 2000 (ΕΕ L 330, σ. 1).

11 — Βλ. δωδέκατη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 2787/2000.

στο ισπανικό τελωνείο ορίστηκε η 28η Μαρτίου 1994, δηλαδή 5 ημέρες μετά την ημερομηνία ενάρξεως της πράξεως μεταφοράς. Το HZA, καθώς δεν προσκομίστηκε σ' αυτό κανένα αποδεικτικό εκτελέσεως της πράξεως TIR εκ μέρους του ισπανικού τελωνείου, ζήτησε από το τελωνείο αυτό σχετικές πληροφορίες. Στις 13 Ιουλίου 1993 το ισπανικό τελωνείο δήλωσε στο HZA ότι δεν του είχαν εμφανιστεί τα εμπορεύματα. Τελικώς, το αρχικό δελτίο TIR ανευρέθη μετά τις 28 Μαρτίου 1994. Ήταν προφανές ότι το εν λόγω δελτίο έφερε πλαστή σφραγίδα του τελωνείου της Algésiras με ημερομηνία 28 Μαρτίου 1994 (καταληκτική ημερομηνία της προθεσμίας εμφανίσεως των εμπορευμάτων).

22. Στις 16 Αυγούστου 1994 το HZA απηύθυνε στον μεταφορέα πράξη επιβολής φόρου ύψους 3 197 500 γερμανικών μάρκων (DEM), ως απαιτητούς δασμούς και φόρους για τα εν λόγω εμπορεύματα. Ο μεταφορέας δεν συμμορφώθηκε προς αυτή την αξίωση πληρωμής.

23. Την ίδια ημέρα, το HZA ενημέρωσε τον BGL σχετικά με τη μη εξόφληση του δελτίου TIR. Ο τελευταίος ήταν εγγυητής του κατόχου του δελτίου TIR μέχρι ποσού 175 000 ECU (δηλαδή 334 132,75 DEM). Επρόκειτο για εγγύηση χωρίς πλεονέκτημα διζήσεως κατά την έννοια του γερμανικού δικαίου. Εξ αυτού προκύπτει ότι ο εγγυητής δεν μπορεί να υποστηρίξει ότι οι τελωνειακές αρχές οφείλουν να απευθυνθούν πρώτα, πριν στραφούν εναντίον του, κατά του κατόχου του δελτίου TIR. Εξάλλου, ο BGL συνήψε σύμβαση εγγυήσεως με το IRU, το οποίο, με τη σειρά του, συνδέεται με σύμβαση ασφαλίσεως με όμιλο ασφαλιστικών εταιριών στον οποίο ανήκει η εταιρία Préservatrice Foncière Tiard SA (στο εξής: PFA), παρεμβαίνουσα στην κύρια δίκη.

24. Τον Φεβρουάριο του 1996 το HZA αξίωσε από τον BGL, ενώπιον του Landgericht Frankfurt am Main (Γερμανία), το ποσό των 334 132,75 DEM (ανώτατο ποσό εγγυήσεως), προσαυξημένο με τους σχετικούς τόκους. Με το υπόμνημά του αντικρούσεως, που κατέθεσε στις 8 Μαΐου 1996, ο BGL ισχυρίστηκε ότι η εξόφληση για τα επίμαχα σιγαρέττα είχε γίνει στην Ισπανία και επομένως, το ισπανικό και μόνον κράτος, και όχι το γερμανικό κράτος, δικαιούνταν να τον εναγάγει για τη σχετική πληρωμή. Ο BGL προέτεινε να αποδείξει με μάρτυρες τον ισχυρισμό του σχετικά με τον συγκεκριμένο τόπο διαπράξεως της επίμαχης παρατυπίας. Η πρόταση αυτή δεν έγινε δεκτή. Πράγματι, τόσο το Landgericht Frankfurt am Main όσο και, στο πλαίσιο ασκήσεως σχετικής εφέσεως, το Oberlandesgericht (Γερμανία) έκαναν δεκτό το επίμαχο αίτημα πληρωμής. Τότε, ο BGL άσκησε αναίρεση ενώπιον του Bundesgerichtshof.

25. Με τη διάταξή του περί παραπομπής, το Bundesgerichtshof διερωτάται σχετικά με το παραδεκτό του προταθέντος από τον BGL αποδεικτικού μέσου σχετικά με τον τόπο διαπράξεως της επίμαχης παρατυπίας, και τούτο ενόψει των προθεσμιών για προσκόμιση αποδείξεων που προβλέπει ο κανονισμός 2454/93 και η Σύμβαση TIR. Σχετικά, το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει ότι, το αποδεικτικό αυτό μέσο προτάθηκε στις 8 Μαΐου 1996, δηλαδή δύο σχεδόν έτη μετά τη γνωστοποίηση, στον εγγυοδοτικό οργανισμό, στις 16 Αυγούστου 1994, της μη εξοφλήσεως του δελτίου TIR. Εξάλλου, το αιτούν δικαστήριο διαπιστώνει ότι η ύπαρξη πλαστής σφραγίδας στο δελτίο TIR δεν συνεπάγεται ότι πρόκειται για κατάσταση όπου το πιστοποιητικό εξοφλήσεως απο-

κτήθηκε καταχρηστικώς ή με δόλο, δηλαδή για κατάσταση κατά την οποία η σχετική προθεσμία αποδείξεως είναι διετής, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11, παράγραφος 1, δεύτερη φράση, της Συμβάσεως TIR, στην οποία παραπέμπει το άρθρο 455, παράγραφος 1, του κανονισμού 2454/93. Αφού προέβη στις παρατηρήσεις αυτές, το Bundesgerichtshof διερωτάται αν είναι ανάγκη να εφαρμοστεί επί ενός εγγυοδοτικού οργανισμού η προθεσμία αποδείξεως ενός έτους που επιβάλλεται στον κάτοχο του δελτίου TIR, σύμφωνα με την απόφαση της 23ης Μαρτίου 2000, C-310/98 και C-406/98, Met-Trans και Sagpol [12]. Εξάλλου, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται σχετικά με τον αντίστοιχο ρόλο των εγγυοδοτικών οργανισμών και των τελωνειακών αρχών όσον αφορά τον προσδιορισμό του τόπου διαπράξεως της παρατυπίας.

IV — Τα προδικαστικά ερωτήματα

26. Κατόπιν όλων των ανωτέρω, το Bundesgerichtshof αποφάσισε την αναστολή της διαδικασίας και την υποβολή στο Δικαστήριο των ακολούθων προδικαστικών ερωτημάτων:

«1) α) Ισχύει η προθεσμία την οποία τάσσει το άρθρο 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2454/93 [...] προκειμένου να αποδειχθεί ο τόπος όπου πράγματι διεπράχθη παράβαση ή παρατυπία, ακόμη και στην περίπτωση κατά την οποία κράτος μέλος, επικαλούμενο το άρθρο 454, παράγραφοι 2 και 3, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93, ενάγει λόγω δασμολογικής απαιτήσεως εγγυοδοτικό οργανισμό, ο οποίος επιχειρεί να αποδείξει ότι ο τόπος στον οποίο διαπράχθηκε η παρατυπία ή η παράβαση βρίσκεται σε άλλο κράτος μέλος;

β) Στην περίπτωση που το Δικαστήριο απαντήσει καταφατικά στο ερώτημα 1α:

i) Ισχύει στην περίπτωση αυτή η ετήσια προθεσμία του άρθρου 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, και του άρθρου 455, παράγραφος 1, του κανονισμού 2454/93, σε συνδυασμό με το άρθρο 11, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, της συμβάσεως TIR, ή η διετής προθεσμία του άρθρου 455, παράγραφος 2, του ανωτέρω κανονισμού, σε συνδυασμό με το άρθρο 11, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, της συμβάσεως TIR;

ii) Έχει, στην περίπτωση που περιγράφεται στο ερώτημα 1α, η περί αποδείξεως προθεσμία

12 — Συλλογή 2000, σ. I-1797.

την έννοια ότι ο εγγυοδοτικός οργανισμός πρέπει να προβάλει εμπροθέσμως στη δίκη τον υποκείμενο σε απόδειξη ισχυρισμό του ότι η παράβαση διαπράχθηκε πράγματι σε άλλο κράτος μέλος, αν δε η προβολή του ισχυρισμού δεν γίνει εμπροθέσμως, το γεγονός αυτό δεν μπορεί πλέον να αποδειχθεί;

β) Στην περίπτωση κατά την οποία το Δικαστήριο απαντήσει καταφατικά στο ερώτημα 2α:

i) Θεωρείται μήπως, σε περίπτωση παραβάσεως αυτής της υποχρεώσεως προς εξακρίβωση, ότι η παράβαση ή παρατυπία, κατά το άρθρο 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93, διαπράχθηκε στο κράτος μέλος όπου διαπιστώθηκε;

2) α) Υποχρεούται έναντι του εγγυοδοτικού οργανισμού, κατά τα άρθρα 454 και 455 του κανονισμού 2454/93, το κράτος που διαπιστώνει παράβαση ή παρατυπία που διαπράχθηκε στο πλαίσιο μεταφοράς βάσει δελτίου TIR, πέραν της κατά το άρθρο 455, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού κοινοποιήσεως και της αιτήσεως προς το τελωνείο προορισμού για παροχή πληροφοριών, να εξακριβώσει πού διαπράχθηκε πράγματι η παράβαση ή παρατυπία και ποιοι είναι οι κατά την έννοια του άρθρου 203, παράγραφος 3, του κανονισμού 2913/92 οφειλέτες των δασμών, ζητώντας την υπηρεσιακή συνδρομή ενός άλλου κράτους μέλους για τη διευκρίνιση των πραγματικών περιστατικών [βλ. τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1468/81 του Συμβουλίου, της 19ης Μαΐου 1981, περί της αμοιβαίας συνδρομής μεταξύ των διοικητικών αρχών των κρατών μελών και της συνεργασίας των αρχών αυτών με την Επιτροπή με σκοπό τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής των τελωνειακών ή γεωργικών ρυθμίσεων (ΕΕ 1981, L 144, σ. 1)];

ii) Οφείλει το κράτος μέλος, το οποίο διαπίστωσε την παράβαση ή παρατυπία, σε περίπτωση που εγείρει αξιώσεις κατά του εγγυοδοτικού οργανισμού, να προβάλει και να αποδείξει την εκπλήρωση αυτής της υποχρεώσεως προς εξακρίβωση;»

V — Η εξέταση των προδικαστικών ερωτημάτων

27. Το αιτούν δικαστήριο θέτει δύο σειρές ερωτημάτων σχετικά, αφενός, με την προθεσμία για την απόδειξη του τόπου διαπράξεως της παρατυπίας και, αφετέρου, με την υποχρέωση έρευνας ως προς το σημείο αυτό όσον αφορά το κράτος μέλος που έχει διαπιστώσει τη σχετική παρατυπία

A — *Όσον αφορά την προθεσμία αποδείξεως του τόπου διαπράξεως της παρατυπίας*

1. Τα επιχειρήματα των διαδίκων

28. Τόσο ο BGL όσο και η PFA υποστηρίζουν ότι ένας εγγυοδοτικός οργανισμός δικαιούται να προσκομίσει αποδείξεις σχετικά με τον τόπο διαπράξεως της παρατυπίας.

29. Σύμφωνα με τον BGL, καμιά προθεσμία δεν μπορεί, εν προκειμένω, να αντιταχθεί στον εγγυοδοτικό οργανισμό. Ωστόσο, επικουρικώς, υποστηρίζει ότι η μόνη δυνατή προθεσμία είναι η διετής προθεσμία, υπολογιζόμενη από την ημερομηνία προβολής της αξιώσεως πληρωμής. Επομένως, ο BGL αποκλείει την εφαρμογή της προθεσμίας ενός έτους του άρθρου 11, παράγραφος 1, πρώτη φράση, της Συμβάσεως TIR, όπου παραπέμπει ο κανονισμός 2454/93, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο. Ο BGL, αφού υπογραμμίζει τις ανακολουθίες του εν λόγω κανονισμού, διατείνεται ότι η προθεσμία δύο ετών, που αρχίζει να υπολογίζεται από την ημερομηνία προβολής της αξιώσεως πληρωμής, θεσπίστηκε τελικώς με τον τροποποιητικό κανονισμό 2787/2000, προκειμένου να διορθωθεί το σχετικό σφάλμα του κοινοτικού νομοθέτη.

30. Όπως ακριβώς και ο BGL, η PFA υποστηρίζει ότι η μόνη σχετική με αποδείξεις προθεσμία που μπορεί να αντιταχθεί στον εγγυοδοτικό οργανισμό είναι αυτή των δύο ετών, που υπολογίζεται από την ημερομηνία προβολής της αξιώσεως πληρωμής ή, τουλάχιστον, μετά την ημερομηνία γνωστοποιήσεως σ' αυτήν της παρατυπίας. Η PFA επικαλείται εν προκειμένω την αναδρομική εφαρμογή του κανονισμού 2787/2000. Ωστόσο, θεωρεί, κατ' ουσίαν, ότι η άσκηση ένδικης προσφυγής εμποδίζει την προβολή αξιώσεως πληρωμής, πράγμα που έχει ως αποτέλεσμα να αναστέλλεται, καθ' όλη τη διάρκεια της σχετικής διαδικασίας, η έναρξη της περιόδου που λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό της προθεσμίας προσκομίσεως αποδείξεων. Τέλος, τόσο ο BGL όσο και η PFA υποστηρίζουν ότι η ισχύουσα προθεσμία προσκομίσεως αποδείξεων δεν είναι επιτακτικού, αλλά ενδεικτικού χαρακτήρα.

31. Αντίθετα προς τον BGL και την PFA, το HZA και η Γερμανική Κυβέρνηση εκτιμούν ότι ο εγγυοδοτικός οργανισμός δεν δικαιούται να προσκομίσει αποδείξεις σχετικά με τον πραγματικό τόπο διαπράξεως της επίμαχης παρατυπίας. Πράγματι, τόσο από τον κανονισμό 2454/93 όσο και από τη Σύμβαση TIR δεν προκύπτει καμιά σχετική με την ύπαρξη τέτοιου δικαιώματος διάταξη. Εξάλλου, σύμφωνα με τη Γερμανική Κυβέρνηση, σε περίπτωση που στον εγγυοδοτικό οργανισμό θα αναγνωριζόταν ένα τέτοιο δικαίωμα, αυτό θα δημιουργούσε, όσον αφορά τη γερμανική έννομη τάξη, τον κίνδυνο υπάρξεως αλληλοσυγκρουομένων αποφάσεων, και τούτο ενόψει του δυαδικού χαρακτήρα του υφισταμένου εν προκειμένω συστήματος (αφενός, το αρμόδιο επί χρηματοπιστωτικών υποθέσεων δικαστήριο, για την εκτίμηση των προσκομιζομένων από τον πρωτοφειλέτη αποδείξεων και αφετέρου, το πολιτικό δικαστήριο, για την εκτίμηση των προσκομιζομένων από τον εγγυητή αποδείξεων).

32. Επικουρικώς, το HZA και η Γερμανική Κυβέρνηση υποστηρίζουν ότι το γράμμα του κανονισμού 2454/93 παραπέμπει σαφώς και αποκλειστικώς στη προθεσμία ενός έτους

που ισχύει για τον εγγυοδοτικό οργανισμό, άλλως υφίσταται απόσβεση του σχετικού δικαιώματος. Ωστόσο, δυνάμει του άρθρου 454, παράγραφος 3, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93, ο εγγυοδοτικός οργανισμός έχει τη δυνατότητα, κατά την εκπνοή της εν λόγω προθεσμίας, να επιτύχει την επιστροφή των ποσών που υποχρεούνταν να καταβάλει.

33. Εξάλλου, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εκτιμά, όπως ακριβώς και ο BGL και η PFA, ότι ο εγγυοδοτικός οργανισμός, ως εγγυητής, δικαιούται να προσκομίσει αποδείξεις σχετικά με τον πραγματικό τόπο διαπράξεως της παρατυπίας, όπως ακριβώς δικαιούται να πράξει και ο κάτοχος του δελτίου TIR ως πρωτοφειλέτης. Ωστόσο, αντίθετα προς τον BGL και την PFA, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η μόνη σχετική με αποδείξεις προθεσμία που ισχύει για τον εγγυοδοτικό οργανισμό είναι αυτή του ενός έτους, που υπολογίζεται από την ημερομηνία γνωστοποιήσεως της μη εκκαθαρίσεως της πράξεως TIR. Επί του σημείου αυτού, το εν λόγω κοινοτικό όργανο παραπέμπει στη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με την προθεσμία αποδείξεως που ισχύει για τον κύριο πρωτοφειλέτη [13].

34. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι ο κανονισμός 2787/2000 πρέπει να ερμηνευθεί ως παραπέμπων σε προθεσμία τριών μηνών και όχι σε προθεσμία δύο ετών, υπολογιζομένη από την ημερομηνία της αξιώσεως πληρωμής. Δεδομένου ότι η διάρκεια αυτής της νέας προθεσμίας είναι μικρότερη της αρχικώς προβλεπομένης, αναδρομική εφαρμογή του εν λόγω κανονισμού θα αντέκειτο προς την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Εξάλλου, αντίθετα προς ό,τι υποστηρίζει η PFA, η άσκηση ένδικης προσφυγής ουδεμία έχει επίπτωση όσον αφορά τον υπολογισμό της ισχύουσας προθεσμίας αποδείξεως. Τέλος, η Επιτροπή, όπως και το HZA και η Γερμανική Κυβέρνηση, διευκρινίζει ότι η προθεσμία αυτή είναι επιτακτική και δεν αποκλείει τη δυνατότητα μεταγενέστερης επιστροφής του σχετικού ποσού στον εγγυοδοτικό οργανισμό.

2. Εκτίμηση

35. Με την πρώτη σειρά ερωτημάτων, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να μάθει.

— ποια είναι η διάρκεια της προθεσμίας που προβλέπεται από τον κανονισμό 2454/93 όσον αφορά την προσκόμιση αποδείξεως σχετικά με τον τόπο διαπράξεως της παρατυπίας, και

— αν αυτή η προθεσμία μπορεί να αντιταχθεί στον εγγυοδοτικό οργανισμό, στο πλαίσιο ένδικης προσφυγής, άλλως το σχετικό αποδεικτικό μέσο είναι απαράδεκτο.

13 — Βλ. την προπαρατεθείσα απόφαση Met-Trans και Sagpol.

α) Όσον αφορά τη διάρκεια της προθεσμίας προσφυγής

36. Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, στοιχείο β', σημείο i, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να μάθει αν τα άρθρα 454 και 455 του κανονισμού 2454/93 καθώς και το άρθρο 11 της Συμβάσεως TIR, στο οποίο παραπέμπουν, έχουν την έννοια ότι η διάρκεια της προθεσμίας αποδείξεως του τόπου διαπράξεως μιας παρατυπίας — σε περίπτωση μη εξοφλήσεως του δελτίου TIR ή εξοφλήσεως με επιφυλάξεις — περιορίζεται στο ένα έτος ή εκτείνεται στα δύο έτη.

37. Όπως έχει υπογραμμιστεί από όλους τους διαδίκους, το Δικαστήριο έχει ήδη απαντήσει στο ερώτημα αυτό σχετικά με την προθεσμία προσκομίσεως αποδείξεων που ισχύει για τον κάτοχο δελτίου TIR [14]. Πράγματι, το Δικαστήριο προέβη στις ακόλουθες διαπιστώσεις: «το άρθρο 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93 παραπέμπει χωρίς αμφιλογία, ως προς τη διάρκεια της εν λόγω προθεσμίας, στο άρθρο 455, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού. Η τελευταία αυτή διάταξη παραπέμπει με τη σειρά της, ως προς τη διάρκεια της προθεσμίας που θεσπίζει, στο άρθρο 11, παράγραφος 1, της συμβάσεως TIR. Μία μόνον προθεσμία αναφέρεται στο άρθρο 11, παράγραφος 1, της συμβάσεως TIR· πρόκειται για προθεσμία ενός έτους» [15]. Εφόσον οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται επί των εγγυοδοτικών οργανισμών — πράγμα που θα εκθέσω κατωτέρω — η διάταξη αυτή πρέπει να ισχύσει εν προκειμένω. Επομένως, έχει σημασία να υπομνηστεί στο αιτούν δικαστήριο ότι, σε περίπτωση μη εξοφλήσεως ή εξοφλήσεως με επιφυλάξεις, του δελτίου TIR, η προθεσμία που προβλέπεται στον κανονισμό 2454/93, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, είναι ενός και όχι δύο ετών.

38. Αντίθετα προς ό,τι υποστηρίζει η PFA, δεν μπορεί να δοθεί εν προκειμένω διαφορετική απάντηση, στο πλαίσιο μιας προβαλλόμενης αναδρομικής εφαρμογής του τροποποιητικού κανονισμού 2787/2000. Πράγματι, το άρθρο 4, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του εν λόγω κανονισμού ορίζει ότι «τα σημεία 2-80 του άρθρου 1 εφαρμόζονται από την 1η Ιουλίου 2001». Επομένως, οι διατάξεις σχετικά με την επίμαχη προθεσμία προσκομίσεως αποδείξεων εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανόνα αυτού [16]. Εξ αυτού προκύπτει ότι ο κοινοτικός νομοθέτης φρόντισε να αποκλείσει ρητώς το ενδεχόμενο αναδρομικής εφαρμογής του κανονισμού 2787/2000 όσον αφορά τις εν λόγω τροποποιητικές διατάξεις. Με άλλα λόγια, αν γινόταν δεκτή η αναδρομική εφαρμογή του κανονισμού 2787/2000, τούτο θα κατέληγε στην παραγνώριση των σαφών και συγκεκριμένων διατάξεων του εν λόγω κανονισμού όσον αφορά τη διαχρονική εφαρμογή του. Εξ αυτού έπεται ότι ο κανονισμός 2787/2000 δεν ετύγχανε εφαρμογής κατά την ημερομηνία των πραγματικών περιστατικών της υπό κρίση υποθέσεως προκειμένου περί του προσδιορισμού της διαρκείας της προθεσμίας προσκομίσεως αποδείξεων. Κατά τα

14 — Βλ. την προπαρατεθείσα απόφαση Met-Trans και Sagpol.

15 — Αυτόθι (σκέψη 44).

16 — Οι σχετικές τροποποιητικές διατάξεις περιλαμβάνονται στο άρθρο 1, σημεία 54 και 55, του κανονισμού 2787/2000.

λοιπά, όπως ορθώς έχει υπογραμμίσει το αιτούν δικαστήριο, υφίσταται αμφιβολία ως προς τη διάρκεια της προθεσμίας προσκομίσεως αποδείξεων που προβλέπει ο τροποποιητικός κανονισμός, εφόσον παραπέμπει, στην πραγματικότητα, σε δύο λίαν διαφορετικές προθεσμίες (τριών μηνών και δύο ετών).

39. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι ο κανονισμός 2454/93, ο μόνος που ετύγχανε εφαρμογής κατά την ημερομηνία των πραγματικών περιστατικών της υπό κρίση υποθέσεως — αποκλειομένου του κανονισμού 2787/2000 — πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι προβλέπει προθεσμία ενός έτους για την προσκόμιση αποδείξεων σχετικά με τον τόπο διαπράξεως μιας παρατυπίας, σε περίπτωση μη εξοφλήσεως ή εξοφλήσεως με επιφυλάξεις του δελτίου TIR.

β) Όσον αφορά τη δυνατότητα αντιτάξεως της προθεσμίας προσκομίσεως αποδείξεων έναντι του εγγυοδοτικού οργανισμού στο πλαίσιο ένδικης διαδικασίας

40. Το ζήτημα της δυνατότητας αντιτάξεως της προθεσμίας προσκομίσεως αποδείξεων έναντι του εγγυοδοτικού οργανισμού στο πλαίσιο ένδικης διαδικασίας συνεπάγεται ότι είναι ανάγκη να ξεκαθαριστεί, πρωτ' απ' όλα, το ζήτημα αν ο εγγυοδοτικός οργανισμός δικαιούται να προσκομίσει τις αποδείξεις αυτές. Το πρόβλημα τίθεται πράγματι επειδή το άρθρο 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93 δεν διευκρινίζει ποιος δικαιούται να πράξει κάτι τέτοιο. Όπως ακριβώς ο BGL, η PFA και η Επιτροπή, έτσι και εγώ θεωρώ ότι στο προκαταρκτικό αυτό ερώτημα πρέπει να δοθεί καταφατική απάντηση.

41. Πράγματι, το σύστημα εξωτερικής διαμετακομίσεως υπό την κάλυψη δελτίου TIR παρέχει στις αρμόδιες τελωνειακές αρχές τη βεβαιότητα ότι η πληρωμή των καθισταμένων απαιτητών δασμών και φόρων θα καλυφθεί, σε περίπτωση σχετικής αδυναμίας του κατόχου δελτίου TIR, από τον εγγυοδοτικό οργανισμό. Αρμόδιες τελωνειακές αρχές είναι, κατ' αρχήν, αυτές του τόπου όπου διεπράχθη η παράβαση ή η παρατυπία, εκτός αν είναι αδύνατος ο προσδιορισμός του τόπου αυτού, πράγμα που σημαίνει ότι αρμόδιες είναι οι αρχές που έχουν διαπιστώσει την ύπαρξη της παρατυπίας. Κατά συνέπεια, όταν αποδεικνύεται ότι η παρατυπία διεπράχθη εντός κράτους μέλους διαφορετικού από αυτό το οποίο έχει κινήσει τη διαδικασία εισπράξεως, η διαδικασία αυτή δεν είναι πλέον δυνατή λόγω της αναρμοδιότητας των ασκουσών τη σχετική δίωξη αρχών. Με άλλα λόγια, η απόδειξη του τόπου διαπράξεως της παρατυπίας μπορεί να προταθεί ως μέσον άμυνας. Το άρθρο 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93, που προβλέπει αυτό το είδος άμυνας, μπορεί να αναπτύξει λυσιτελώς όλα τα αποτελέσματά του μόνον αν το αποδεικτικό αυτό μέσο μπορεί να προταθεί τόσο από τον εγγυοδοτικό οργανισμό όσο και από τον κάτοχο του δελτίου TIR. Πράγματι, ο εγγυοδοτικός οργανισμός υποχρεούται να καταβάλει τα απαιτούμενα ποσά «αλληλεγγύως και εις ολόκληρον» με τον πρωτοφειλέτη [17]. Εξάλλου, ο εν λόγω οργανισμός πρέπει να μπορεί να χρησιμοποιήσει τα ίδια μέσα άμυνας με αυτά που δικαιούται ο κάτοχος του δελτίου TIR. Η αρχή της ισότητας των όπλων μεταξύ των διαδίκων

17 — Βλ. άρθρο 8, παράγραφος 1, δεύτερη φράση, της Συμβάσεως TIR.

συνηγορεί προς την κατεύθυνση αυτή[18]. Κατά συνέπεια, ο εγγυοδοτικός οργανισμός δικαιούται, όπως και ο κάτοχος δελτίου TIR, να προσκομίσει αποδείξεις σχετικά με τον τόπο διαπράξεως της παρατυπίας.

43. Κατά συνέπεια, πρέπει να ληφθεί ως βάση η αρχή ότι ο εγγυοδοτικός οργανισμός δικαιούται να προσκομίσει αποδείξεις σχετικά με τον τόπο διαπράξεως της παρατυπίας. Εξάλλου, η άποψή μου είναι ότι η εν λόγω απόδειξη πρέπει, κατ' ανάγκην, να προσκομίζεται εντός συγκεκριμένης προθεσμίας.

42. Το συμπέρασμα αυτό ενισχύεται και από τη φύση του τεκμηρίου αρμοδιότητας των τελωνειακών αρχών που έχουν διαπιστώσει τη σχετική παρατυπία. Πράγματι, πρόκειται για απλό τεκμήριο, δηλαδή κάτι που μπορεί να ανατραπεί από την απόδειξη του εναντίου. Πάντως, αν η δυνατότητα αυτή επιφυλασσόταν μόνο στον κάτοχο του δελτίου TIR, αποκλειομένου του εγγυοδοτικού οργανισμού, τούτο θα κατέληγε στο να αποκλείεται, σε πολλές περιπτώσεις, η δυνατότητα ανατροπής του εν λόγω τεκμηρίου. Πράγματι, από την έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την κοινοτική διαμετακόμιση, της 20ής Φεβρουαρίου 1997 (στο εξής: έκθεση έρευνας), προκύπτει ότι συχνότατα εμπλέκονται εν προκειμένω εγγυοδοτικοί οργανισμοί[19]. Η διαπίστωση αυτή ισχύει επίσης και όσον αφορά την εξωτερική διαμετακόμιση υπό κάλυψη δελτίου TIR. Έτσι, αυτό το απλό τεκμήριο καταλήγει, σε σημαντικό βαθμό, να καθίσταται αμάχητο, πράγμα αντίθετο προς τον κανονισμό 2454/93.

44. Πράγματι, εφόσον αυτή η προτεινόμενη από τον κάτοχο του δελτίου TIR απόδειξη υπόκειται σε προθεσμία, το ίδιο πρέπει να ισχύει και για τον εγγυοδοτικό οργανισμό, σύμφωνα με τον παρεπόμενο χαρακτήρα της υποχρεώσεώς του και την αρχή της ισότητας των όπλων μεταξύ των διαδίκων. Εξάλλου, αν πρόθεση του κοινοτικού νομοθέτη ήταν η απαλλαγή του εγγυοδοτικού οργανισμού από χρονικά όρια όσον αφορά την προσκόμιση της εν λόγω αποδείξεως, είναι προφανές ότι θα είχε φροντίσει να διασαφηνίσει κάτι τέτοιο. Όμως, διαπιστώνεται ότι κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει, εφόσον το άρθρο 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93 προβλέπει ότι αυτό το δικαίωμα προσκομίσεως αποδείξεως πρέπει να ασκείται εντός ορισμένης προθεσμίας, χωρίς να προβαίνει σε διάκριση μεταξύ των μη κατονομαζομένων σχετικών δικαιούχων.

45. Υφίσταται αυτή η σχετική με προθεσμία δέσμευση στο πλαίσιο μιας ένδικης διαδικασίας; Το ερώτημα αυτό έχει διατυπωθεί κατά τρόπο γενικό από το αιτούν δικαστήριο ως έχον αντικείμενο την περίπτωση κατά την οποία ένα κράτος μέλος επιδιώκει δικαστικώς την είσπραξη δασμών σε βάρος του εγγυοδοτικού οργανισμού και κατά την οποία ο τελευταίος επιθυμεί να προσκομίσει αποδείξεις σχετικά με το ότι ο πραγματικός τόπος διαπράξεως της παρατυπίας κείται εντός άλλου κράτους μέλους. Το αιτούν δικαστήριο μάλλον εκτιμά ότι η προθεσμία

18 — Η αρχή της ισότητας των όπλων μεταξύ των διαδίκων εγγυάται μια δίκαιη δίκη, κατά την έννοια του άρθρου 6 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών. Η τήρηση της αρχής αυτής επιβάλλεται, ως γενικής αρχής του κοινοτικού δικαίου, στο πλαίσιο κάθε διαδικασίας, έστω και διοικητικού χαρακτήρα [βλ., της προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Darmon στην υπόθεση Al-Jubail Fertilizer κατά Συμβουλίου (απόφαση της 27ης Ιουνίου 1991, C-49/88. Συλλογή 1991, σ. I-3187)]. Κατά τη γνώμη μου, ό,τι ισχύει για τους διαδίκους στην ίδια και την αυτή διαδικασία πρέπει να ισχύει και για τους διαδίκους σε δύο χωριστές διαδικασίες, όπως, καθώς φαίνεται, συμβαίνει εν προκειμένω (το HZA έχει κινήσει διοικητική διαδικασία για την είσπραξη κατά του κατόχου του δελτίου TIR, και, στη συνέχεια, ένδικη διαδικασία κατά του εγγυοδοτικού οργανισμού).

19 — Βλ., μεταξύ άλλων, σημείο 1.1.5.

του κανονισμού 2454/93 εφαρμόζεται αποκλειστικώς επί «εξωδικαστικών» αποδείξεων [20]. Την ίδια άποψη έχω κι εγώ.

46. Η γνώμη μου είναι ότι αυτό το πρόβλημα της προθεσμίας αποδείξεως πρέπει να εξεταστεί με γνώμονα την αρχή της δικονομικής αυτονομίας. Πράγματι, κατά πάγια νομολογία [21], ελλείψει σχετικής κοινοτικής ρυθμίσεως, στην εσωτερική έννομη τάξη κάθε κράτους μέλους εναπόκειται να καθορίσει τα αρμόδια δικαστήρια και να ρυθμίσει τις δικονομικές προϋποθέσεις των ενδίκων βοηθημάτων που έχουν προορισμό να εξασφαλίζουν την προστασία των δικαιωμάτων που οι πολίτες αντλούν από το κοινοτικό δίκαιο, υπό τον όρον όμως ότι οι προϋποθέσεις αυτές δεν είναι λιγότερο ευνοϊκές απ' ό,τι αυτές που αφορούν παρόμοιες αξιώσεις εσωτερικού χαρακτήρα και ότι δεν έχουν διατυπωθεί κατά τέτοιον τρόπο ώστε να καθιστούν πρακτικώς αδύνατη την άσκηση των δικαιωμάτων που αναγνωρίζει η κοινοτική έννομη τάξη.

47. Πάντως, διαπιστώνεται ότι ο κανονισμός 2454/93 δεν περιλαμβάνει καμιά διάταξη σχετικά με τη διάρκεια της προθεσμίας προσκομίσεως αποδείξεων που ισχύει στο πλαίσιο μιας ένδικης διαδικασίας. Πράγματι, όπως ορθώς υπογραμμίζει η PFA [22], το άρθρο 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93 διευκρινίζει ότι η διάπραξη παρατυπίας πρέπει να αποδεικνύεται «κατά τρόπο ικανοποιητικό για τις τελωνειακές αρχές». Η χρήση της εκφράσεως αυτής αφήνει να νοηθεί ότι οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται στο πλαίσιο μιας εξωδικαστικής αποδείξεως, διότι η εν λόγω απόδειξη υπόκειται στην εκτίμηση των τελωνειακών αρχών και όχι σ' αυτήν του δικαστή. Εξάλλου, οι διατάξεις του άρθρου 11, παράγραφος 2, δεύτερη φράση, της Συμβάσεως TIR δεν προσθέτουν τίποτα επί του σημείου αυτού διότι αφορούν την προθεσμία αξιώσεως πληρωμής όσον αφορά περιπτώσεις που έχουν αχθεί ενώπιον της δικαιοσύνης και όχι την προθεσμία προσκομίσεως αποδείξεως σχετικά με τον τόπο όπου διεπράχθη η παρατυπία. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να ρυθμίσουν το ζήτημα της προθεσμίας προσκομίσεως αποδείξεων που ισχύει στο πλαίσιο ενδίκων διαδικασιών, υπό την επιφύλαξη της τηρήσεως των αρχών της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας. Ποιες είναι οι συγκεκριμένες συνέπειες που είναι δυνατόν να αντληθούν από την ανάλυση αυτή; Η γνώμη μου είναι ότι πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ των διαφόρων συγκεκριμένων περιπτώσεων.

48. Μια πρώτη συγκεκριμένη περίπτωση είναι αυτή κατά την οποία οι τελωνειακές αρχές έχουν κινήσει ab initio κατά του εγγυοδοτικού οργανισμού διαδικασία εισπράξεως μέσω δικαστικής οδού, δηλαδή χωρίς να έχουν προηγουμένως προβεί στην κίνηση διοικητικής κατ' αυτού διαδικασίας. Ενόψει του πραγματικού πλαισίου, όπως αυτό έχει εκτεθεί από το αιτούν δικαστήριο, υποθέτω ότι η διαφορά της κύριας δίκης εμπίπτει σ' αυτή την συγκεκριμένη περίπτωση. Σε μια τέτοια κατάσταση, ο εγγυοδοτικός οργανισμός δεν έχει εισέτι μπορέσει να προσκομίσει την απόδειξη σχετικά με τον τόπο διαπράξεως της παρατυπίας. Πράγματι, καθ' υπόθεση, ο εν λόγω οργανισμός δεν είναι σε θέση να προβάλει κάτι τέτοιο παρά μόνον αφ' ης στιμής έχει αχθεί ενώπιον της δικαιοσύνης. Αυτός, άλλωστε, είναι ο λόγος για τον οποίο, όσον αφορά την υπόθεση της κύριας δίκης, ο εγγυοδοτικός οργανισμός πρότεινε την απόδειξη αυτή μόλις στις 8 Μαΐου 1996, δηλαδή μερικούς

20 — Βλ. διάταξη περί παραπομπής (σ. 11).

21 — Βλ., μεταξύ άλλων, υπό την έννοια αυτή, τις αποφάσεις της 16ης Δεκεμβρίου 1976, 33/76, Rewe (Συλλογή τόμος 1976, σ. 747, σκέψεις 5 και 6) και 45/76, Comet (Συλλογή τόμος 1976, σ. 765, σκέψη 13)· της 28ης Σεπτεμβρίου 1994, C-128/93, Fisscher (Συλλογή 1994, σ. I-4583, σκέψη 39)· της 6ης Δεκεμβρίου 1994, C-410/92, Johnson (Συλλογή 1994, σ. I-5483, σκέψη 21)· της 11ης Δεκεμβρίου 1997, C-246/96, Magorrian και Cunningham (Συλλογή 1997, σ. I-7153, σκέψη 37), και της 16ης Μαΐου 2000, C-78/98, Preston κ.λπ. (Συλλογή 2000, σ. I-3201, σκέψη 31).

22 — Βλ. τις γραπτές παρατηρήσεις της (σημείο 53).

μήνες μετά την ημερομηνία ασκήσεως της κατ' αυτού αγωγής, τον Φεβρουάριο του ίδιου έτους. Υπό τέτοιες περιστάσεις, εκτιμώ ότι δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής η προθεσμία προσκομίσεως αποδείξεων που προβλέπει το άρθρο 454, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93. Πράγματι, όσο είναι απαραίτητο, δυνάμει της γενικής αρχής της ασφάλειας δικαίου, η προσφυγή στη δικαιοσύνη να γίνεται εντός ορισμένων προθεσμιών προκειμένου να αποφεύγονται ατέρμονες διενέξεις επί λημονησμένων καταστάσεων [23], τόσο δεν είναι αναγκαίο να συμβαίνει το ίδιο και όσον αφορά την πρόταση αποδεικτικών μέσων — δηλαδή την άμυνα — στο πλαίσιο ένδικης διαδικασίας, που έχει τους δικούς της ρυθμούς, υπό τον έλεγχο του δικαστή. Κατά τα λοιπά, υπό την έννοια αυτή, συνηγορούν οι αρχές που έχουν σχέση με τον σεβασμό των δικαιωμάτων άμυνας και την αποτελεσματική ένδικη προστασία.

49. Μια δεύτερη συγκεκριμένη περίπτωση μπορεί να είναι αυτή κατά την οποία οι τελωνειακές αρχές έχουν κινήσει κατά του εγγυοδοτικού οργανισμού ένδικη διαδικασία εισπράξεως πριν από την εκπνοή της προθεσμίας ενός έτους για την προσκόμιση αποδείξεων που εφαρμόζεται στο πλαίσιο της σχετικής διοικητικής διαδικασίας. Στην περίπτωση αυτή, ο εγγυοδοτικός οργανισμός διατηρεί το δικαίωμα να προσκομίσει την επίμαχη απόδειξη. Για τους ανωτέρω εκτεθέντες λόγους, ο εν λόγω οργανισμός μπορεί να πράξει κάτι τέτοιο χωρίς να οφείλει να τηρήσει την προθεσμία του κανονισμού 2454/93, και τούτο όχι επειδή αυτή η προγενέστερη προθεσμία αναστέλλεται ή παρατείνεται, αλλά επειδή απλώς δεν ισχύει πλέον γι' αυτόν. Με άλλα λόγια, δεν είναι δυνατό να αντιταχθεί στον εγγυοδοτικό οργανισμό η εκπνοή της προθεσμίας ενός έτους για την προσκόμιση αποδείξεων, που ισχύει στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, και τούτο ασχέτως της προόδου της ένδικης διαδικασίας.

50. Η τρίτη συγκεκριμένη περίπτωση είναι αυτή κατά την οποία οι τελωνειακές αρχές έχουν κινήσει κατά του εγγυοδοτικού οργανισμού ένδικη διαδικασία εισπράξεως μετά την εκπνοή της προθεσμίας του ενός έτους για την προσκόμιση αποδείξεων, που εφαρμόζεται στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας. Στην περίπτωση αυτή, διακρίνονται δύο καταστάσεις. Πρώτον, εφόσον ο εγγυοδοτικός οργανισμός έχει κάνει χρήση, κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας — εντός της ταχθείσας προθεσμίας — του εν λόγω αποδεικτικού μέσου το οποίο όμως δεν ικανοποίησε τις τελωνειακές αρχές, δικαιούται ο εν λόγω οργανισμός να το προτείνει εκ νέου, ενώπιον δικαστηρίου, χωρίς να υποχρεούται να τηρήσει νέα προθεσμία. Με άλλα λόγια, δεν είναι δυνατόν να αντιταχθεί στον εγγυοδοτικό οργανισμό η εκπνοή της προθεσμίας προσκομίσεως αποδείξεων που εφαρμόζεται στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας. Έτσι, το σχετικό δικαστήριο θα έχει υπόψη του όλα τα αμφισβητούμενα στοιχεία που είχαν φέρει αντιμέτωπους, στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, τις τελωνειακές αρχές και τον εγγυοδοτικό οργανισμό. Αντιθέτως, όταν ο εγγυοδοτικός οργανισμός παρέλειψε να προβάλει αυτό το αποδεικτικό στοιχείο κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας — εντός της ταχθείσας προθεσμίας —, δεν δικαιούται πλέον να το προτείνει στο πλαίσιο της ένδικης διαδικασίας. Παραδοχή του αντιθέτου, θα ενείχε τον κίνδυνο, στην πραγματικότητα, να ενθαρρύνει κακόπιστες και παρελκυστικές τακτικές. Με άλλα λόγια,

23 — Κατά πάγια νομολογία, ο καθορισμός εύλογων προθεσμιών προσφυγής στη δικαιοσύνη, υπό την ποινή απωλείας του σχετικού δικαιώματος, ικανοποιεί την αρχή της αποτελεσματικότητας που συνδέεται με τη δικονομική αυτονομία, στο μέτρο που η επιταγή αυτή αποτελεί εφαρμογή της θεμελιώδους αρχής της ασφάλειας του δικαίου. Βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 10ης Ιουλίου 1997, C-261/95, Palmisani (Συλλογή 1997, σ. I-4025, σκέψη 28), και Preston κ.λπ., προπαρατεθείσα (σκέψη 33).

είναι δυνατό — σ' αυτήν και μόνον την περίπτωση — να αντιταχθεί, ενώπιον του δικαστηρίου, στον εγγυοδοτικό οργανισμό η εκπνοή της προθεσμίας αποδείξεως του ενός έτους που ισχύει στο πλαίσιο της προγενέστερης διοικητικής διαδικασίας. Επομένως, το επίμαχο αποδεικτικό μέσο πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτο.

51. Κατά συνέπεια, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, στοιχείο α', ότι το άρθρο 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93 έχει την έννοια ότι η προθεσμία που προβλέπει για την προσκόμιση της αποδείξεως σχετικά με τον τόπο διαπράξεως της παρατυπίας δεν ισχύει στην περίπτωση κατά την οποία η απόδειξη αυτή έχει προσκομιστεί κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας εισπράξεως και όχι κατά τη διάρκεια της ένδικης διαδικασίας. Προτείνω επίσης στο Δικαστήριο να αποφανθεί ότι, παρ' όλ' αυτά, η εκπνοή της προθεσμίας αυτής μπορεί να αντιταχθεί στον εγγυοδοτικό οργανισμό ο οποίος επικαλείται την απόδειξη αυτή κατά τη διάρκεια ένδικης διαδικασίας όταν ο εν λόγω οργανισμός παρέλειψε να την επικαλεστεί, εντός της ταχθείσας προθεσμίας, κατά τη διάρκεια προγενέστερης διοικητικής διαδικασίας και ότι, στην περίπτωση αυτή, το εν λόγω αποδεικτικό μέσο είναι απαράδεκτο.

γ) Όσον αφορά το χρονικό σημείο από το οποίο αρχίζει να τρέχει η προθεσμία αποδείξεως

52. Ενόψει των ανωτέρω, φρονώ ότι είναι χρήσιμο να διασαφηνιστεί ποιο είναι το χρονικό σημείο που πρέπει να ληφθεί υπόψη για τον υπολογισμό της προθεσμίας αποδείξεως ενός έτους που προβλέπεται από τον κανονισμό 2454/93 (σε περίπτωση μη εξοφλήσεως ή εξοφλήσεως με επιφυλάξεις).

53. Πράγματι, από την ανάγνωση του άρθρου 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93 απορρέει ότι η εν λόγω διάταξη παραπέμπει, τόσο όσον αφορά τη διάρκεια της προθεσμίας αποδείξεως όσο και το χρονικό σημείο από το οποίο αυτή αρχίζει να τρέχει, στο άρθρο 11, παράγραφος 1, της Συμβάσεως TIR. Από τη συνδυασμένη ανάγνωση του άρθρου 11, παράγραφοι 1 και 2, της εν λόγω συμβάσεως προκύπτει, επίσης, ότι το χρονικό σημείο από το οποίο αρχίζει να τρέχει η προθεσμία αυτή είναι η ημερομηνία γνωστοποιήσεως της μη εξοφλήσεως ή της εξοφλήσεως με επιφυλάξεις [24]. Πάντως, η γνώμη μου είναι ότι η ερμηνεία αυτή πρέπει να απορριφθεί διότι προσκρούει στη θεμελιώδη αρχή του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας.

54. Πράγματι, κατά πάγια νομολογία, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι αυτή η θεμελιώδης αρχή απαιτεί, έστω και αν δεν υφίστανται ειδικοί δικονομικοί κανόνες, όπως το πρόσωπο, κατά του οποίου είναι δυνατή η λήψη βλαπτικής πράξεως, να μπορεί να καταστήσει λυσιτελώς γνωστή την άποψή του [25].

24 — Βλ. διάταξη περί παραπομπής (σ. 12).

25 — Βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 27ης Οκτωβρίου 1977, 121/76, Moli κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1977, σ. 611, σκέψη 20)· της 17ης Οκτωβρίου 1989, 85/87, Dow Benelux κατά Επιτροπής (Συλλογή 1989, σ. 3137), και της 21ης Μαρτίου 1990, C-142/87, Βέλγιο κατά Επιτροπής (Συλλογή 1990, σ. I-959, σκέψη 46). Βλ. επίσης τις πλέον πρόσφατες αποφάσεις Al-Jubail Fertilizer κατά Συμβουλίου, προπαρατεθείσα (σκέψεις 15 επ.), και της 21ης Σεπτεμβρίου 2000, C-462/98 P, Mediocurso κατά Επιτροπής (Συλλογή 2000, σ. I-7183, σκέψη 43).

55. Ποιο είναι το περιεχόμενο αυτής της θεμελιώδους αρχής στο πλαίσιο της διαδικασίας που έχει θεσπιστεί με τον κανονισμό 2454/93; Το άρθρο 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του εν λόγω κανονισμού ρητώς προβλέπει τη δυνατότητα προσκομίσεως αποδείξεως σχετικά με τον τόπο διαπράξεως της επίμαχης παρατυπίας. Όπως έχει ήδη λεχθεί, η χρήση αυτού του αποδεικτικού μέσου ισοδυναμεί με μέσον άμυνας. Πάντως, όπως είναι προφανές, το πρόσωπο σε βάρος του οποίου επιδιώκεται η σχετική είσπραξη δεν μπορεί να προτείνει αυτό το μέσον άμυνας παρά μόνον αφ' ης στιγμής έχει πράγματι λάβει γνώση της σχετικής κατ' αυτού αξιώσεως και μόνον εφόσον, κατά το χρονικό εκείνο σημείο, δεν έχει ήδη εκπνεύσει η προς τούτο προβλεπόμενη προθεσμία.

56. Τι θα μπορούσε να συμβεί στην περίπτωση κατά την οποία η προθεσμία αποδείξεως — που ισχύει στο πλαίσιο διοικητικής διαδικασίας — θα άρχιζε να υπολογίζεται από την ημερομηνία γνωστοποιήσεως της μη εξοφλήσεως του δελτίου TIR ή της εξοφλήσεως με επιφυλάξεις; Είναι λίαν πιθανόν ο εγγυοδοτικός οργανισμός να μην είναι πλέον σε θέση να προτείνει το προμνημονευθέν αποδεικτικό μέσο. Πράγματι, το άρθρο 11, παράγραφος 2, πρώτη φράση, της Συμβάσεως TIR προβλέπει ότι η αξίωση πληρωμής πρέπει να προβληθεί κατά του εγγυοδοτικού οργανισμού εντός ελαχίστης τριών μηνών και μεγίστης δύο ετών προθεσμίας, υπολογιζομένης από την ημερομηνία της προμνημονευθείσας γνωστοποιήσεως. Εξ αυτού προκύπτει ότι, στην περίπτωση κατά την οποία η προβλεπόμενη για την προβολή αυτού του αποδεικτικού μέσου προθεσμία θα άρχιζε να υπολογίζεται από την ημερομηνία γνωστοποιήσεως, η ημερομηνία αυτή θα μπορούσε να έχει εκπνεύσει πριν καν ο εγγυοδοτικός οργανισμός λάβει γνώση της προβληθείσας κατ' αυτού αξιώσεως πληρωμής. Θα ήταν δυνατόν, μάλιστα, να ληφθεί υπόψη η περίπτωση κατά την οποίαν οι τελωνειακές αρχές θα αναμείνουν την τελευταία στιγμή προκειμένου να ζητήσουν από τον εγγυοδοτικό οργανισμό τη σχετική πληρωμή, δηλαδή δύο σχεδόν έτη μετά τη γνωστοποίηση της παρατυπίας. Στην περίπτωση αυτή, η προθεσμία προσκομίσεως αποδείξεως που διαθέτει ο εγγυοδοτικός οργανισμός θα είχε εκπνεύσει πριν από ένα περίπου έτος. Επομένως, ο εν λόγω οργανισμός δεν θα μπορούσε να προτείνει την απόδειξη αυτή κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας. Βεβαίως, θα μπορούσε, ενδεχομένως, να πράξει κάτι τέτοιο στη συνέχεια, στο πλαίσιο ένδικης διαδικασίας χωρίς να του αντιταχθεί, σύμφωνα με την αρχή του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας, η εκπνοή της προθεσμίας αποδείξεως της οποίας δεν μπόρεσε να κάνει χρήση. Ούτως εχόντων των πραγμάτων, εξίσου ακριβές είναι ότι η κατάσταση αυτή θα ήταν αντίθετη προς τη θεμελιώδη αρχή του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας που επιβάλλεται στο πλαίσιο μιας διοικητικής διαδικασίας.

57. Εξάλλου, αυτός ο τρόπος υπολογισμού της προθεσμίας προσκομίσεως αποδείξεως — που εφαρμόζεται στο πλαίσιο μιας διοικητικής διαδικασίας — θα έδινε τη δυνατότητα στις διώκουσες τελωνειακές αρχές να προετοιμαστούν έναντι του κινδύνου προβολής αναρμοδιότητας προκύπτουσας από την απόδειξη της διαπράξεως της επίμαχης παρατυπίας εντός άλλου κράτους μέλους, τουλάχιστον στην περίπτωση όπου το ζήτημα αυτό δεν θα ετίθετο υπό την κρίση κάποιου δικαστηρίου. Τούτο θα κατέληγε, τελικώς, στην αλλοίωση του τεκμηρίου αρμοδιότητας επί του οποίου στηρίζεται το υιοθετηθέν με τον κανονισμό 2454/93 σύστημα εισπράξεως, εφόσον αυτό το απλό τεκμήριο θα έτεινε στο να καταστεί αμάχητο τεκμήριο.

58. Επομένως, η γνώμη μου είναι ότι η προθεσμία του ενός έτους για την προσκόμιση αποδείξεων πρέπει να αρχίσει να τρέχει από το χρονικό σημείο κατά το οποίο το πρόσωπο που δικαιούται να προσκομίσει την απόδειξη αυτή έχει λάβει γνώση της κατ' αυτού αξιώσεως πληρωμής. Εξάλλου, αυτό ακριβώς προβλέπεται από τον κανονισμό 2787/2000 [26], που ισχύει μετά την ημερομηνία των πραγματικών περιστατικών της υπό κρίση υποθέσεως.

59. Η ανάλυση αυτή δεν είναι ασύμβατη με το γράμμα του άρθρου 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93, διότι, μολονότι η σχετική με αυτό παραπομπή αφορά προφανώς τη διάρκεια της προθεσμίας, υφίσταται αμφιβολία όσον αφορά το σημείο από το οποίο αρχίζει να τρέχει η εν λόγω προθεσμία. Ούτως εχόντων των πραγμάτων, έστω και αν υποτεθεί ότι η παραπομπή αυτή αφορά και το σημείο που αρχίζει να τρέχει η προθεσμία, πράγμα που θα μπορούσε νομικώς να αμφισβητηθεί από πλευράς της θεμελιώδους αρχής του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας, φρονώ ότι δεν παρίσταται ανάγκη, ενόψει του πραγματικού πλαισίου της υποθέσεως της κύριας δίκης (βλ. παράγραφο 48 των παρουσών προτάσεων) [27], οι διατάξεις αυτές να κηρυχθούν ανίσχυρες. Εξάλλου, με τον κανονισμό 2787/2000 οι εν λόγω διατάξεις έχουν διασαφηστεί υπό έννοια σύμφωνη προς την αρχή αυτή.

26 — Κατόπιν της τροποποιήσεως που επήλθε με τον κανονισμό 2787/2000, το άρθρο 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93 παραπέμπει στο άρθρο 455, παράγραφος 2, του ιδίου αυτού κανονισμού, το οποίο παραπέμπει, με τη σειρά του, στο άρθρο 11, παράγραφος 3, της Συμβάσεως TIR. Οι μνημονευόμενες εν προκειμένω δύο προθεσμίες αρχίζουν να τρέχουν από την ημερομηνία της κατά του εγγυοδοτικού οργανισμού εκφρασθείσας αξιώσεως πληρωμής.

27 — Αυτό είναι αντίθετο προς ότι συνέβη στην υπόθεση Distillerie Fratelli Cipriani (απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2002, C-395/00, Συλλογή 2002, σ. I-11877), αναφορικά με την οδηγία 92/12/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 1992, σχετικά με το γενικό καθεστώς, την κατοχή, την κυκλοφορία και τους ελέγχους των προϊόντων που υπόκεινται σε ειδικούς φόρους κατανάλωσης (ΕΕ L 76, σ. 1).

Β — *Επί του ερωτήματος σχετικά με την υποχρέωση έρευνας όσον αφορά το κράτος μέλος όπου έχει κινηθεί η διαδικασία εισπράξεως*

60. Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, στοιχείο α', το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να μάθει αν το κράτος μέλος που διαπιστώνει την ύπαρξη παρατυπίας υποχρεούται, έναντι του εγγυοδοτικού οργανισμού, να προσδιορίσει τον τόπο όπου διεπράχθη η παρατυπία αυτή, καθώς και την ταυτότητα του κύριου οφειλέτη των δασμών, ζητώντας τη διοικητική συνδρομή άλλου κράτους μέλους για τη διαλεύκανση των γεγονότων. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο ερώτημα αυτό, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να μάθει τη νομική ισχύ μιας τέτοιας υποχρεώσεως προσδιορισμού. Θα ασχοληθώ με όλα αυτά τα ερωτήματα ταυτόχρονα.

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

61. Ο BGL και η PFA υποστηρίζουν ότι το κράτος μέλος που έχει διαπιστώσει παρατυπία φέρει τη σχετική υποχρέωση προσδιορισμού. Ισχυρίζονται ότι με το άρθρο 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93 θεσπίζεται τεκμήριο αρμοδιότητας υπέρ του κράτους μέλους όπου διεπιστώθη η παρατυπία, με το οποίο γίνεται παρέκκλιση από την αρμοδιότητα αρχής του κράτους μέλους όπου διεπράχθη η παρατυπία, αρμοδιότητα που έχει καθιερωθεί τόσο με το άρθρο 454, παράγραφος 2, του κανονισμού 2454/93 όσο και με το άρθρο 215 του κανονισμού 2913/92. Ο BGL και η PFA

προσθέτουν ότι ο κανονισμός 1468/81 [28], όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, παρέχει στα κράτη μέλη τα αναγκαία μέσα συνεργασίας ώστε να εκπληρώνουν αυτή την υποχρέωση προσδιορισμού. Σχετικώς, καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι το κράτος μέλος πρέπει να αποδεικνύει ότι έχει εκπληρώσει την υποχρέωση αυτή και ότι, εφόσον δεν μπορεί να αποδείξει κάτι τέτοιο, το υπέρ αυτού τεκμήριο αρμοδιότητας δεν υφίσταται.

62. Αντίθετα προς τον BGL και την PFA, το HZA και η Γερμανική Κυβέρνηση αποκλείουν την ύπαρξη μιας τέτοιας υποχρεώσεως προσδιορισμού. Ειδικότερα, υπογραμμίζουν ότι η θέσπιση υποχρεώσεως προσδιορισμού θα κατέληγε στην ανατροπή του βάρους αποδείξεως το οποίο φέρει ο εγγυοδοτικός οργανισμός ή ο πρωτοφειλέτης όσον αφορά την εξακρίβωση του τόπου διαπράξεως της παρατυπίας.

63. Και η Επιτροπή αποκλείει την ύπαρξη υποχρεώσεως προσδιορισμού. Υπογραμμίζει ότι το βάρος αποδείξεως, όσον αφορά τον τόπο διαπράξεως της παρατυπίας φέρουν, βασικώς, οι επιχειρηματίες και όχι τα κράτη μέλη. Εξάλλου, το εν λόγω κοινοτικό όργανο εκτιμά ότι ο κανονισμός 1468/81 περιορίζεται στο να διευκολύνει τον συντονισμό της δράσης των τελωνειακών αρχών με σκοπό να διαφυλάσσονται οι ίδιοι πόροι της Κοινότητας και όχι να επιτρέπεται στους επιχειρηματίες να αποφεύγουν τις υποχρεώσεις τους.

2. Εκτίμηση

64. Η γνώμη μου είναι ότι το άρθρο 454 του κανονισμού 2454/93 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι το κράτος μέλος που διαπιστώνει την ύπαρξη μιας παρατυπίας δεν υποχρεούται να προσδιορίσει ούτε τον τόπο όπου αυτή διεπράχθη ούτε την ταυτότητα των οφειλετών των δασμών. Η ερμηνεία αυτή στηρίζεται τόσο στο γράμμα των εν λόγω διατάξεων όσο και στην πρόθεση του κοινοτικού νομοθέτη.

65. Προκειμένου περί του γράμματος του άρθρου 454 του κανονισμού 2454/93, διαπιστώνεται ότι το εν λόγω άρθρο δεν περιλαμβάνει καμιά υπό την έννοια αυτή διάταξη.

66. Πράγματι, αντίθετα προς ό,τι υποστηρίζουν ο BGL και η PFA, η ύπαρξη υποχρεώσεως προσδιορισμού δεν μπορεί να συναχθεί από τις διατάξεις του άρθρου 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93 που αφορούν την περίπτωση κατά την οποία «δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί το έδαφος στο οποίο διεπράχθη η παράβαση ή η παρατυπία». Με τη διατύπωση αυτή γίνεται απλώς αναφορά στις πραγματικές περιστάσεις υπό τις οποίες τίθεται το ζήτημα του τεκμηρίου αρμοδιότητας του κράτους μέλους που έχει διαπιστώσει

28 — ΕΕ L 144, σ. 1.

την παρατυπία. Η εν λόγω διατύπωση δεν επιτρέπει να νοηθεί ότι οι περιστάσεις αυτές πρέπει να θεωρηθούν ότι ευνοούν τη διενέργεια μιας άκαρπης έρευνας με σκοπό να προσδιοριστεί ο τόπος όπου διεπράχθη η παρατυπία, και τούτο διά της διαπιστώσεως της ταυτότητας των οφειλετών των δασμών, και ότι αυτή η έρευνα πρέπει να κινηθεί από τις εν λόγω τελωνειακές αρχές. Παραδοχή του αντιθέτου θα κατέληγε στην πράξη στο να προσθέσει έναν ακόμη λόγο παρατυπίας στη διαδικασία εισπράξεως, που κινείται κατά του εγγυοδοτικού οργανισμού, σε αυτούς που προβλέπονται στο άρθρο 11, παράγραφοι 1 και 2, της Συμβάσεως TIR, διάταξη στην οποία παραπέμπει το άρθρο 454, παράγραφος 1, του κανονισμού 2454/93. Η ανάλυση αυτή μπορεί να παραλληλιστεί με αυτήν στην οποία προέβη το Δικαστήριο με την απόφασή του της 14ης Νοεμβρίου 2002, C-112/01, SPKR [29], σχετικά με τις διατάξεις του ίδιου κανονισμού αναφορικά με το καθεστώς κοινοτικής διαμετακομίσεως (άρθρο 378, παράγραφος 1).

67. Επίσης, αντίθετα προς ό,τι υποστηρίζουν ο BGL και η PFA, υποχρέωση προσδιορισμού σε βάρος του εν λόγω κράτους μέλους δεν μπορεί να συναχθεί ούτε από τις διατάξεις του άρθρου 454, παράγραφος 3, τελευταίο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93, σύμφωνα με τις οποίες «Οι τελωνειακές διοικήσεις των κρατών μελών θεσπίζουν τις αναγκαίες διατάξεις για την καταπολέμηση των παραβάσεων ή παρατυπιών και την επιβολή αποτελεσματικών κυρώσεων». Πράγματι, οι διατάξεις αυτές περιορίζονται στο να επιβάλλουν στα κράτη μέλη την υποχρέωση επιμέλειας όσον αφορά τη διαπίστωση της υπάρξεως παρατυπίας ή παραβάσεως [30] και κατά συνέπεια στην κίνηση της διαδικασίας εισπράξεως. Οι εν λόγω διατάξεις ουδόλως συνεπάγονται ότι τα κράτη μέλη που διαπιστώνουν μια παρατυπία δικαιούνται να κινήσουν διαδικασία εισπράξεως μόνον αφού έχουν βεβαιωθεί, κατόπιν έρευνας, ότι είναι αδύνατος ο προσδιορισμός του τόπου διαπράξεως της παρατυπίας αυτής.

68. Εξάλλου, αποδοχή του αντιθέτου θα κατέληγε στο να στερηθούν οι διατάξεις αυτές της πρακτικής αποτελεσματικότητάς τους, και τούτο παρά την πρόθεση του κοινοτικού νομοθέτη. Πράγματι, η αναμονή των αποτελεσμάτων μιας έρευνας — συχνά άκαρπης [31] — σχετικά με τον προσδιορισμό του τόπου διαπράξεως της παρατυπίας απλώς προκαλεί καθυστέρηση στην καταπολέμηση και τον κολασμό αυτής της παρατυπίας, πράγμα αντίθετο προς την επιβαλλόμενη από τις προπαρατεθείσες διατάξεις υποχρέωση επιμέλειας των κρατών μελών. Εξάλλου, μια τέτοια κατάσταση ενέχει τον κίνδυνο να έχει ως αποτέλεσμα την παραγραφή του δικαιώματος εισπράξεως και, όπως είναι επόμενο, να μείνει η παρατυπία ατιμώρητη. Αυτός ακριβώς είναι και ο λόγος για τον οποίο έχει θεσπιστεί τεκμήριο αρμοδιότητας υπέρ του κράτους μέλους που διαπιστώνει

29 — C-112/01, Συλλογή 2002, σκέψη 35.

30 — Η διαπίστωση αυτή απορρέει γενικώς από την απάντηση του τελωνείου προορισμού σε ένταλμα έρευνας που του απευθύνθηκε από το τελωνείο αναχωρήσεως. Η απάντηση αυτή επιτρέπει να επιβεβαιωθεί η ύπαρξη παρατυπίας που δεν μπορούσε μέχρι τότε παρά απλώς να συναχθεί από τη μη λήψη από το τελωνείο αναχωρήσεως του αντιτύπου αριθ. 2 από το τελωνείο προορισμού.

31 — Όπως έχει αναφέρει ο γενικός εισαγγελέας J. Mischo στις προτάσεις του στην προμνημονευθείσα απόφαση Met-Trans και Sagpol, είναι λίαν δυσχερές για μια επίσημη αρχή να αποδείξει τον τόπο μιας παραβάσεως που έχει — εξ ορισμού — κρατηθεί κρυφή (παράγραφοι 103 και 104). Ειδικότερα, οι δυσχέρειες αυτές έχουν σχέση με το γεγονός ότι αυτή η παράβαση ή παρατυπία συνδέεται με τα φαινόμενα οργανωμένης εγκληματικότητας (βλ., σημεία 3.3.1, 3.3.4 και 3.3.6 της προμνημονευθείσας εκθέσεως έρευνας). Τα σιγαρέττα αποτελούν τον προτιμώμενο στόχο αυτού του είδους εγκληματικότητας, επειδή η διακίνησή τους είναι ευχερής και οι ειδικοί φόροι καταναλώσεως τους υψηλοί (βλ., σημεία 1.1.5 και 4.2.1.4 της προμνημονευθείσας εκθέσεως έρευνας).

την ύπαρξη παρατυπίας. Το τεκμήριο αυτό δεν μπορεί να αναιρεθεί λόγω του ότι το κράτος μέλος που έχει διαπιστώσει την παράβαση παρατυπίας δεν εξεπλήρωσε την προβαλλόμενη υποχρέωση διαπιστώσεως του τόπου διαπράξεώς της, χωρίς να αποκλείεται το ενδεχόμενο παρεμποδίσεως οποιασδήποτε διαδικασίας εισπράξεως σε βάρος των συμφερόντων της Κοινότητας.

69. Συναφώς, πρέπει να υπομνηστούν οι διασαφηνίσεις του Δικαστηρίου με την προπαρατεθείσα απόφαση Met-Trans και Sagpol. Πράγματι, στη σκέψη 37, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι «το σύστημα συμψηφισμού που προβλέπει το άρθρο 454, παράγραφος 3, τρίτο και τέταρτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93 θεσπίζει ένα μηχανισμό διοικητικής απλοποιήσεως και εισπράξεως των δασμών και άλλων επιβαρύνσεων στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η αβεβαιότητα ως προς τον τόπο διαπράξεως των παρατυπιών ή παραβάσεων των τελωνειακών διατάξεων ενέχει τον κίνδυνο να οδηγήσει σε ολική απώλεια των οφειλομένων ποσών». Το Δικαστήριο προσέθεσε ότι «προς τούτο, προβλέπεται ότι, όταν το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου διαπράχθηκε η παράβαση δεν μπορεί να προσδιοριστεί με βεβαιότητα, το τεκμήριο αρμοδιότητας υπάρχει προσωρινά υπέρ του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου διαπιστώθηκε η παράβαση ή η παρατυπία». Τέλος, το εν λόγω κοινοτικό όργανο διευκρίνισε ότι «όταν, αργότερα, η αρμοδιότητα του πρώτου κράτους αποδεικνύεται, το θεσπιζόμενο προς όφελος του δεύτερου κράτους τεκμήριο ανατρέπεται και εφαρμόζεται ο μηχανισμός συμψηφισμού μεταξύ των δύο κρατών μελών, πράγμα που επιτρέπει να αποφεύγεται το ενδεχόμενο να μην μπορεί πλέον το πρώτο κράτος, για λόγους παραγραφής, να εισπράξει τους δασμούς και τις άλλες επιβαρύνσεις».

70. Έτσι, αυτό το σύστημα τεκμηρίου επιτρέπει την εξισορρόπηση των διαφόρων υφισταμένων συμφερόντων, στο πλαίσιο μιας πράξεως TIR. Τούτο λειτουργεί προς το συμφέρον της Κοινότητας, εφόσον οι δασμοί και λοιπές επιβαρύνσεις που ανήκουν σ' αυτήν, ως ίδιοι πόροι, είναι δυνατόν να εισπραχθούν δεόντως εξαιτίας της διαπράξεως παρατυπίας θέτουσας τέρμα στο ευνοϊκό καθεστώς που αποτελεί το καθεστώς εξωτερικής διαμετακομίσεως. Τούτο λειτουργεί επίσης προς όφελος των κρατών μελών τα οποία διαπιστώνουν την ύπαρξη παρατυπίας, εφόσον τα τελευταία δικαιούνται να εισπράξουν δασμούς και εθνικές επιβαρύνσεις επ' ευκαιρία της διαδικασίας εισπράξεως προοριζομένης να διαφυλάξει τα συμφέροντα της Κοινότητας. Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και όσον αφορά τα κράτη μέλη στο έδαφος των οποίων προκύπτει ότι έχει διαπραχθεί η παρατυπία, εφόσον τα κράτη αυτά δικαιούνται να εισπράξουν τις εν λόγω εθνικές επιβαρύνσεις. Τέλος, το αυτό ισχύει για τους επιχειρηματίες, ασχέτως του αν είναι χρήστες, δηλαδή επωφελούμενοι από αυτό το διευκολύνον τις εμπορικές συναλλαγές σύστημα, ή εγγυοδοτικοί οργανισμοί, εφόσον δύνανται, αφενός να παρεμποδίζουν τη διαδικασία εισπράξεως που κινείται από το κράτος μέλος που έχει διαπιστώσει την παρατυπία, αποδεικνύοντας — εντός ορισμένης προθεσμίας — ότι η παρατυπία αυτή διεπράχθη εντός άλλου κράτους μέλους όπου το επίπεδο των σχετικών επιβαρύνσεων είναι λιγότερο υψηλό και, επομένως, να διώκονται αποκλειστικώς από αυτό το άλλο κράτος μέλος και, αφετέρου, να επιτυγχάνουν την επιστροφή του υπερβάλλοντος ποσού των ισχυόντων δασμών και εθνικών

επιβαρύνσεων προσκομίζοντας την απόδειξη αυτή μεταγενέστερα. Πράγματι, αντίθετα προς τα υποστηριζόμενα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση από τον BGL, από το άρθρο 457 του κανονισμού 2454/93 προκύπτει ότι οι εγγυοδοτικοί οργανισμοί είναι υπεύθυνοι έναντι των τελωνειακών αρχών καθενός από τα κράτη μέλη από τα οποία διέρχεται το σχετικό εμπόρευμα κατά τη διάρκεια της πράξεως TIR και όχι μόνον έναντι των τελωνειακών αρχών του κράτους μέλους που τους έχουν εν προκειμένω εξυπηρετήσει. Η ρύθμιση αυτή δεν μπορεί να αναιρεθεί από μια απλή σύμβαση παροχής εγγυήσεως που δεν έχει νομική αξία [32]. Εξ αυτού έπεται ότι οι εγγυοδοτικοί οργανισμοί έχουν κάθε συμφέρον να τους ζητηθεί η καταβολή της σχετικής εγγυήσεως από τις τελωνειακές αρχές του κράτους μέλους όπου οι φορολογικές επιβαρύνσεις είναι χαμηλότερες από εκείνες του κράτους μέλους που διαπίστωσε την ύπαρξη της παρατυπίας και να ευνοηθούν από την επιστροφή του επιπλέον ποσού της επιβαρύνσεως.

71. Εκτιμώ ότι η θέσπιση υποχρεώσεως προσδιορισμού εκ μέρους του κράτους μέλους που έχει διαπιστώσει την ύπαρξη παρατυπίας θα έθετε υπό αμφισβήτηση τη γενική οικονομία του συστήματος που στηρίζεται σ' έναν εξισορροπημένο συμβιβασμό με σκοπό την εναρμόνιση των διαφόρων υφισταμένων συμφερόντων.

72. Οι θεωρήσεις αυτές ισχύουν όσον αφορά τόσο την υποχρέωση προσδιορισμού του τόπου διαπράξεως της παρατυπίας όσο και την υποχρέωση σχετικά με την ταυτότητα των οφειλετών της τελωνειακής οφειλής, ενόψει της στενής σχέσεως μεταξύ αυτών των δύο δεδομένων. Πράγματι, από την πείρα καταφαίνεται ότι η γνώση της ταυτότητας του κατόχου του χρήστη του δελτίου TIR (δηλαδή του μεταφορέα και, ενδεχομένως, του οδηγού) επιτρέπει την απόκτηση χρησίμων πληροφοριών προκειμένου να προσδιοριστεί ο τόπος διαπράξεως της παρατυπίας. Κατά συνέπεια, εφόσον τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να προσδιορίσουν τον τόπο διαπράξεως της παρατυπίας, δεν τους επιβάλλεται να διαπιστώσουν και την ταυτότητα των οφειλετών των δασμών. Αντιθέτως, είναι λογικό το έργο αυτό να έχει ανατεθεί στους εγγυοδοτικούς οργανισμούς, εφόσον οι τελευταίοι είναι σε θέση να εξακριβώσουν, κατά την παράδοση του δελτίου TIR, την ταυτότητα του κατόχου και του χρήστη αυτού [33]. Η ευθύνη αυτή αποτελεί την αναγκαία προέκταση της εγγυήσεως πληρωμής που προκύπτει από τη χορήγηση του δελτίου TIR. Εξάλλου, οι εγγυοδοτικοί οργανισμοί έχουν κάθε συμφέρον να γνωρίσουν την ταυτότητα των εν λόγω προσώπων, διότι τούτο θα τους επιτρέψει, ιδίως, να προσκομίσουν ευχερέστερα αποδείξεις σχετικά με τον τόπο διαπράξεως της καλυπτομένης από την εγγύησή τους παρατυπίας.

32 — Οι θεωρήσεις αυτές μπορούν να παραλληλιστούν προς αυτές που υιοθέτησε το Δικαστήριο με την προπαρατεθείσα απόφαση Met-Trans και Sagpol, σχετικά με διοικητική συμφωνία μεταξύ των κρατών μελών προβλέπουσα προθεσμία για αποδείξεις μακρότερη αυτής που προβλέπεται από τον κανονισμό 2454/93 (σκέψη 48).

33 — Στο εξής, το ερώτημα αυτό σχετικά με την εξακρίβωση της ταυτότητας του κατόχου και του χρήστη του δελτίου TIR δεν θα έπρεπε πλέον να τίθεται. Πράγματι, μετά τις 17 Φεβρουαρίου 1999, ημερομηνία κατά την οποία τέθηκε σε ισχύ το παράρτημα 9 της Συμβάσεως TIR, τα πρόσωπα που επιθυμούν να έχουν πρόσβαση στο καθεστώς TIR πρέπει να λάβουν σχετική άδεια από τις τελωνειακές αρχές. Η έκδοση της άδειας αυτής εξαρτάται από ορισμένους όρους, ιδίως την ανυπαρξία καταδίκης για σοβαρές ή επαναλαμβανόμενες παραβάσεις της τελωνειακής ή φορολογικής νομοθεσίας. Οι εγγυοδοτικοί οργανισμοί μπορούν να παραδίδουν δελτία TIR μόνο στα πρόσωπα που διαθέτουν τέτοια άδεια. Δυνάμει συστάσεως που διατυπώθηκε από την επιτροπή διαχειρίσεως της Συμβάσεως TIR, στις 20 Οκτωβρίου 2000, και τέθηκε σε ισχύ την 1η Απριλίου 2001 — εν αναμονή της θέσεως σε ισχύ της προσεχούς τροποποιήσεως της Συμβάσεως — χορηγείται από τις τελωνειακές αρχές, κατά τη διαδικασία εγκρίσεως, ατομικός αριθμός πιστοποιήσεως της ταυτότητας, ο οποίος και μνημονεύεται στο δελτίο TIR, υπό τον έλεγχο των εγγυοδοτικών οργανισμών, ως συμπλήρωμα της μνείας του ονόματος και της διευθύνσεως των ενδιαφερομένων προσώπων.

73. Κατά συνέπεια, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, στοιχείο α', ότι το άρθρο 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93 έχει την έννοια ότι το κράτος μέλος που διαπιστώνει παράβαση ή παρατυπία δεν υποχρεούται να προσδιορίσει τον πραγματικό τόπο διαπράξεως της παραβάσεως ή της παρατυπίας καθώς και την ταυτότητα των οφειλετών των δασμών.

74. Ενόψει της αρνητικής απαντήσεως στο ερώτημα αυτό, το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, στοιχείο β', καθίσταται άνευ αντικειμένου.

VI — Πρόταση

75. Ενόψει του συνόλου των ανωτέρω αναπτύξεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα υποβληθέντα από το Bundesgerichtshof προδικαστικά ερωτήματα ως εξής:

«1) Το άρθρο 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2454/93 της Επιτροπής, της 2ας Ιουλίου 1993, για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου για τη θέσπιση του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα, έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση μη εξοφλήσεως του δελτίου Οδικής Διεθνούς Διαμετακομίσεως ή εξοφλήσεως μετ' επιφυλάξεων, η προθεσμία που τάσσεται στον εγγυοδοτικό οργανισμό για να προσκομίσει αποδείξεις σχετικά με τον τόπο διαπράξεως της παραβάσεως ή της παρατυπίας είναι ενός έτους.

2) Οι προπαρατεθείσες διατάξεις έχουν την έννοια ότι η εν λόγω προθεσμία δεν ισχύει στην περίπτωση κατά την οποία η απόδειξη αυτή προσκομίζεται κατά τη διάρκεια διοικητικής διαδικασίας εισπράξεως και όχι κατά τη διάρκεια ένδικης διαδικασίας. Ωστόσο, η εκπνοή της προθεσμίας αυτής μπορεί να αντιταχθεί στον εγγυοδοτικό οργανισμό ο οποίος επικαλείται την απόδειξη αυτή κατά τη διάρκεια ένδικης διαδικασίας, όταν ο εν λόγω οργανισμός παρέλειψε να την επικαλεστεί εντός της ταχθείσας προθεσμίας, κατά τη διάρκεια προγενέστερης διοικητικής διαδικασίας. Στην περίπτωση αυτή, η εν λόγω απόδειξη είναι απαράδεκτη.

3) Το χρονικό σημείο από το οποίο αρχίζει να τρέχει η προθεσμία ενός έτους για την προσκόμιση αποδείξεως, που ισχύει στο πλαίσιο διοικητικής διαδικασίας και μπορεί να αντιτάσσεται — στην προπαρατεθείσα περίπτωση — στο πλαίσιο ένδικης διαδικασίας, είναι αυτή κατά την οποία έχει προβληθεί προς τον σχετικό αποδέκτη η αξίωση πληρωμής.

4) Το άρθρο 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93 έχει την έννοια ότι το κράτος μέλος που διαπιστώνει παράβαση ή παρατυπία δεν υποχρεούται να προσδιορίσει τον πραγματικό τόπο διαπράξεως της παραβάσεως ή της παρατυπίας καθώς και την ταυτότητα των οφειλετών των δασμών.»